

8
(1430)-son
21-fevral
2020

Хабар

ERURSEN SHOH, AGAR OGOHSEN SEN
AGAR OGOHSEN SEN, SHOHSEN SEN

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI AXBOROT TEXNOLOGIYALARI VA KOMMUNIKATSIYALARINI RIVOJLANTIRISH VAZIRLIGI NASHRI

1992-yil martdan chiqa boshlagan www.xabar.uz

УШБУ СОНДА:

РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ
Технопарклар қуриш лойиҳаларининг инжроси кўриб чиқилди **3-бет**

ОНЛАЙН УСЛУГИ
На My.gov.uz запущен раздел "Жизненные ситуации" **6-бет**

ХОРИЖДАГИ ВАТАНДОШЛАР
Дилмурод ШОМУРОДОВ: "МДХ мамланатлари ўртасида умумий бозор яратишимиз керак!" **7-бет**

ҚОРОНАВИРУС
Ун тўрт кунлик таҳлика орта чекинди **11-бет**

АЛОҚА ОЛАМИДА
Оламшумул лойиҳа бекор қилинди **12-бет**

ХАЛҚАРО ҲАЁТ
Блумберг: "Трампдан кўтулиш учун ҳамма пулимни сарфлайман!" **13-бет**

ҲИКОЯ
Аёл қалби **14-бет**

Биз 20 ёшдамиз

Республикада ахборот технологиялари ва коммуникациялар соҳаси корхона ва ташкилотлари орасида фан-техника ва маркетинг тадқиқотлари маркази – UNICON.UZ давлат унитар корхонасининг ўз ўрни, мавқеи бор. Корхонада бир неча бўлимлар бўлиб, ҳар бирида ўз соҳасининг етук мутахассислари, олимлар жамланган. Бу йил ташкил этилганига йигирма йил бўлган Электромагнит мослашув таҳлил хизмати (ЭММТХ) бўлими мутахассислари ҳам корхона ривожига салмоқли ҳисса қўшиб келмоқда.

5-бет ▶

ХАВФСИЗЛИК

КИБЕРҲУЖУМ

Дастурий маҳсулот муаллифларини бундан қандай ҳуқуқий ҳимоя қилиш мумкин?

Сўнгги йилларда мамлакатда иқтисодиёт тармоқларига инновацион технологияларни, айниқса, ахборот технологияларини кенг жорий қилиш, уларнинг рақобатбардошлиги ва самарадорлигини ошириш, аҳолини қийнаётган муаммоларни бартараф қилиш, интеллектуал мулкнинг ишончли ҳуқуқий ҳимоясини таъминлаш борасида изчил чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Шу билан бирга, аслида ёвуз мақсадларни кўзлаган шахсларнинг киберҳужумлари ушбу ислохотларнинг кейинги ривожига салбий таъсир ўтказмоқда.

Киберҳужумларнинг сони ва тури кундан-кунга ошиши натижасида шахс-

нинг мулкдорлик ҳуқуқига, айниқса, муаллифлик ҳуқуқига жиддий путур етмоқда. Мисол учун, Cyber Security Report 2020 ҳисоботида кўра, 2019 йилда 2018 йилга нисбатан шахсларнинг бот-тар-

моқларига киберҳужумларнинг сони 50 фоизга ошган, асосий ҳужумлар эса шахсларнинг электрон почтаси ва бошқа алоқа манзиллари орқали кибертовламачилик сифатида содир этилган.

4-бет ▶

ИНТЕРНЕТ ТИЛИ

(Дунё веб-сайтлари юритилаётган тиллар)

1. Инглиз — 58,1 фоиз
2. Рус — 8 фоиз
3. Испан — 4,4 фоиз
4. Немис — 3,6 фоиз
5. Француз — 3,1 фоиз
6. Япон — 2,6 фоиз
7. Форс — 2,5 фоиз
8. Турк — 2,5 фоиз
9. Португал — 2,3 фоиз
10. Хитой — 1,4 фоиз
11. Бошқалар — 11,5 фоиз

2 | ХАРАКАТЛАР СТРАТЕГИЯСИ

► Президент Шавкат Мирзиёев раислигида 13 феврал куни Ўзбекистон Республикаси Давлат чегарасини кўриқлаш ва муҳофаза қилиш тизимини такомиллаштириш масалаларига бағишланган ишчи йиғилиши бўлиб ўтди. Унда амалга оширилаётган ишлар танқидий таҳлил қилиниб, мутасадди тузилмалар раҳбарларига Ўзбекистон Республикаси Давлат чегарасини кўриқлаш ва ҳимоя қилиш тизимининг самарадорлигини ошириш бўйича аниқ топшириқлар берилди.

► Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев раислигида 14 феврал куни мевасабзавотчилик кластерларини самарали ташкил қилиш, пахтачилик кластерлари фаолиятини такомиллаштириш ҳамда давлат эҳтиёжлари учун пахта ва галла етиштириш тизимидан босқичма-босқич воз кечиш масалалари бўйича видеоселектор йиғилиши ўтказилди. Унда кластерлар фаолиятининг самарадорлигини ошириш ва уларни моливий қўллаб-қувватлаш масаласи ҳам атрофлича таҳлил қилинди.

► Ўзбекистоннинг АҚШдаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Жавлон Ваҳобов Миссисипи штатида янгидан сайланган губернатор Тейт Ривз, штатнинг собиқ губернатори Фил Браннел ҳамда қишлоқ ҳўжалиги вазири Энди Гибсон билан учрашди. Штат раҳбари Тейт Ривз унинг бошчилигидаги янги жамоа Ўзбекистон билан савдо-иқтисодий, инвестициявий, шунингдек, хавфсизлик соҳасидаги шериклик алоқаларини кенгайтиришда давом этишига тайёрлигини алоҳида таъкидлади.

► Ўзбекистон элчихонаси вакиллари Ашхобод шаҳрида дипломатик ходимлар куни муносабати билан ўтказилган байрам тантаналарида иштирок этди. Туркманистон ташқи ишлар вазири Халқаро муносабатлар институтида дунё халқаро маданияти ва санъати кўргазмаси ташкил этди. Мазкур кўргазмада Ўзбекистоннинг sanoat, инвестиция ва туризм салоҳияти, халқ амалий санъати намуналари, шунингдек, китоблар, журналлар ва Буюк Ипак йўлидаги тарихий шаҳарларимиз – Самарқанд, Бухоро ва Хива ҳақида ахборот-маълумотнома тарзидаги рисоалар намойиш қилинди.

► Матуботда Ўзбекистон Республикаси Президенти имзолаган “Ўзбекистон Республикаси Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги фаолиятини ташкил этиш тўғрисида”ги қарор ҳамда “Жамиятда ижтимоий-маънавий муҳитни соғломлаштириш, маҳалла институти янада қўллаб-қувватлаш ҳамда оила ва хотин-қизлар билан ишлаш тизимини янги даражага олиб чиқиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармон эълон қилинди.

ЎЗБЕКИСТОН – ТУРКИЯ: МУНОСАБАТЛАР ТАРИХИДА ЯНГИ МУЛОҚОТ ФОРМАТИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Туркия Республикаси Президенти Режеп Таййип Эрдоғанинг таклифига биноан 19-20 феврал кунлари мазкур мамлакатда бўлди.

Президентлар

музокаралар ўтказишди

19 феврал куни Туркия Республикаси Президенти Саройида Ўзбекистон Республикаси Президентини расмий кутиб олиш маросими бўлди.

Олий мартабали меҳмон шарафига фахрий қоровул саф тортиди. Шавкат Мирзиёев ва Режеп Таййип Эрдоған шоҳсупага кўтарилдилар. Ўзбекистон ва Туркиянинг давлат мадҳиялари янгради. Президентлар фахрий қоровул сафи олдида ўтдилар.

Шундан сўнг давлат раҳбарларининг тор доирадаги учрашуви бошланди. Унда мамлакатларимиз ўртасидаги сиёсий, савдо-иқтисодий, маданий-гуманитар ҳамкорликни янада ривожлантириш масалалари атрофлича муҳокама қилинди. Ўзаро манфаатли имкониятларни ишга солиш, янги лойиҳа ва дастурларни амалга ошириш учун Савдо-иқтисодий ҳамкорлик бўйича ҳукуматлараро комиссия йиғилишларини мунтазам ўтказиш зарурлиги таъкидланди.

Транспорт соҳасидаги алоқаларни кенгайтириш, Туркия орқали Европага мультимодал халқаро ташувларни йўлга қўйиш муҳимлиги қайд этилди.

Интенсив боғдорчилик, баликчилик, чорвачилик, наслчилик йўналишларида Туркиянинг илгор тажрибасини ўзлаштириш, университетлар ва илмий марказлар билан қўшма тадқиқотлар олиб бориш масалаларига тўхталиб ўтилди.

Ўзбекистонда замонавий қўшма клиникалар ва диагностика марказлари ташкил этиш, кичик бизнес, тўқимачилик каби йўналишларда қўшма таълим дастурларини амалга ошириш таклифи кўриб чиқилди.

Самимий руҳда ўтган учрашувда икки томонлама сиёсий мулоқот ва кўп қиррали ҳамкорликни мустаҳкамлашга интилиш қатъий эътибор билан бир бор тасдиқланди. Томонларни қизиқтирган минтақавий ва халқаро масалалар юзасидан фикр алмашилди.

Стратегик ҳамкорлик

кенгашининг биринчи йиғилиши

Анкара шаҳрида 19 феврал куни Олий даражадаги Ўзбекистон–Туркия стратегик ҳамкорлик кенгашининг биринчи йиғилиши бўлиб ўтди.

Бу кенгаш икки томонлама муносабатлар тарихида янги мулоқот форматидир. У 2018 йили давлат раҳбарларининг Қўшма баёнотида мувофиқ тузилган.

Туркия Республикаси Президенти Режеп Таййип Эрдоған давлатимиз раҳбарини ташрифи билан қўллаб-қувватлашимиз парламентлари, давлат идоралари ва ишбилармон доиралари ўртасидаги алоқалар мустаҳкамлаб бораётганидан мамнунлигини билдирди. Туркия ва Ўзбекистоннинг қўшма лойиҳаларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашимиз таъкидлади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев мамлакатимиз делегациясига кўрсатилаётган меҳмондўстлик ва чексиз ҳурмат учун Туркия раҳбари ва халқига ташаккур изҳор этди.

– Бу учрашув стратегик шериклигимиз юксак босқичга кўтарилганининг яққол ифодасидир. Мамлакатларимиз ўртасида ўзаро товар айирбошлаш ҳамжамини яқин йилларда беш миллиард долларга етказиш қаратилган устувор вазифаларни бажаришда ҳам ушбу кенгаш, албатта, муҳим замин бўлади. Биз бугунги йиғилиш натижаларини мустаҳкамлаб, келгуси йили бўлиб ўтадиган учрашувнинг кун тартиби ва ҳамкорлигимизнинг асосий йўналишлари ҳақида ҳозирдан ўйлашимиз мақсадга мувофиқдир, – деди давлатимиз раҳбари.

Ўзбекистон билан Туркия ҳамкорлиги, айниқса, охириги уч йилда анча жонланди. Шавкат Мирзиёевнинг 2017 йил октябрда Туркияга ҳамда Режеп Таййип Эрдоғанинг 2018 йил апрелда Ўзбекистонга давлат ташрифлари ўзаро сиёсий ишончни мустаҳкамлаб, самарали ҳамкорликка кенг йўл очди.

Музокараларда мамлакатларимиз ҳамкорлигига оид бarcha масалалар ва уларнинг очимлари, истиқболдаги асосий вазифалар ҳамда қўшма лойиҳалар келишиб олди.

Шавкат Мирзиёев Стратегик ҳамкорлик кенгашининг навбатдаги йиғилишини ўтказиш учун Режеп Таййип Эрдоғанин Ўзбекистонга таклиф қилди.

Давлат раҳбарлари музокаралар натижаларидан мамнунлигини билдирди

Музокаралар якунида Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев ва Туркия Президенти Режеп Таййип Эрдоған Стратегик ҳамкорлик кенгашининг биринчи йиғилиши натижалари тўғрисида қўшма баёнотни имзоладилар.

Шунингдек, иқтисодиёт, савдо, технологиялар соҳасига оид ҳужжатлар имзоланди.

Оммавий ахборот воситалари вакиллари учун ўтказилган брифингда Режеп Таййип Эрдоған Ўзбекистон Президенти ташрифидан мамнун эканини билдирди.

– Илмлари, ижодлари билан дунёга эзгулик улашган Имом Бухорий, Имом Мотурудий, Али Қўшчи, Алишер Навоий каби буюкларимиз тупроқларидан салом келтирган бу инсонларнинг ташрифи биз учун жуда азиз ва қадрлидир. Ўзбекистон билан муносабатларимиз мустаҳкам қардошлик ришталарига таянган ҳолда стратегик шериклик даражасига кўтарилганини эътироф этамиз, – деди Туркия Президенти.

Президент Шавкат Мирзиёев Ўзбекистон – Туркия стратегик ҳамкорлик кенгашининг биринчи йиғилиши дўстона алоқалар тарихида янги саҳифа очгани, сиёсий, савдо-иқтисодий, сармолавий, транспорт, маданий-гуманитар соҳаларга оид қўллаб-қувватлашга муҳокама қилинганини таъкидлади.

– Қўшма лойиҳаларни амалга ошириш масаласи мулоқотимизнинг марказий мавзуридан бири бўлди. Туркиянинг етакчи компаниялари билан қиймати бир миллиард доллардан ортиқ бўлган янги лойиҳалар ишлаб чиқилмоқда. Бу жараёни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга келишиб олдик, – деди давлатимиз раҳбари.

– Қардош халқларимиз тараққиёти, тинч ва фаровон ҳаёти йўлида ривожланиб бораётган анъанавий дўстлик, кенг қамровли ҳамда истиқболга мўлжалланган ҳамкорликни янги босқичга кўтариш учун барча имкониятларимизни сафарбар этишга тайёрмиз. Айна шу таомиллар мулоқотимиз якунида имзоланган Қўшма баёнотда ўз ифодасини топди, – қўшимча қилди Шавкат Мирзиёев.

Президентимиз ташриф давомида, шунингдек, Туркиянинг етакчи компаниялари раҳбарлари билан учрашди, Туркия Республикаси Президенти кутубхонаси мажмуасининг тантанали очилиш маросимини ўтказди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Туркияга ташрифи 20 феврал куни якунига этди.

Президент Шавкат Мирзиёев Ўзбекистон – Туркия стратегик ҳамкорлик кенгашининг биринчи йиғилиши дўстона алоқалар тарихида янги саҳифа очгани, сиёсий, савдо-иқтисодий, сармолавий, транспорт, маданий-гуманитар соҳаларга оид қўллаб-қувватлашга муҳокама қилинганини таъкидлади.

ТЕХНОПАРКЛАР ҚУРИШ ЛОЙИХАЛАРИНИНГ ИЖРОСИ КЎРИБ ЧИҚИЛДИ

Президент Шавкат Мирзиёев 13 феврал куни ахборот технологиялари ривожлантириш, бунинг учун замонавий инфратузилма яратиш масаласи бўйича йиғилиш ўтказди.

Маълумки, жорий йил юртимизда Илм-маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили деб эълон қилинди. Барча соҳаларда очиқ-ошкоралик ва самарадорликни таъминлаш мақсадида “Электрон ҳукумат” тизими кенг жорий этилмоқда. Хусусан, Ягона интерактив давлат хизматлари портали орқали 178та хизмат йўлга қўйилиб, аҳолининг вақти ва харажатлари тежалмоқда.

Рақамли иқтисодиётнинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши АҚШда 10,9 фоиз, Хитойда 10 фоиз, Ҳиндистонда 5,5 фоизни ташкил этади. Ўзбекистонда бу кўрсаткич 2 фоиздан ҳам ошмайди.

Бу соҳани ривожлантириш ва экспорт салоҳиятини ошириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги билан Ҳиндистон

Республикасининг электроника ва ахборот технологиялари вазирлиги қошидаги Дастурий технологиялар парклари жамияти ҳамкорлигида мамлакатимизда IT-Парк ташкил этилиши белгиланган эди. 2019 йил 10 январда Вазирлар Маҳкамасининг шу борадаги қарори қабул қилиниб, пойтахтимизнинг Мирзо Улуғбек туманида Дастурий маҳсулотлар ва ахборот технологиялари технологик парки қурила бошланди.

Давлатимиз раҳбари ўтган йили 20 ноябр куни ушбу паркка ташриф буюриб, у ердаги шароитлар билан яқиндан танишди. Соҳа ривожига янада кенг шароит яратиш мақсадида IT-Паркнинг янги босқичи қурилишига тамал тоши қўйди.

Хозирда у ерда ахборот технологиялари соҳаси бўйича 350та маҳаллий реидент корхона фаолият юритиб, тўрт

мингта мутахассис ишламоқда. Хорижий ҳамкорлар билан биргаликда “1 миллион дастурчи” лойиҳасини амалга ошириш бошланди.

2020-2024 йилларда 14та ҳудудда Дастурий маҳсулотлар ва ахборот технологиялари технологик паркиннинг филиалини ташкил этиб, резидентлар сонини уч баробар ошириш ва ходимлар сонини 40 мингтага етказиш режалаштирилган. Бунинг натижасида компьютер ва дастурлаш хизматлари ҳажми ҳам, экспорти ҳам анча ошади.

Йиғилишда Дастурий маҳсулотлар ва ахборот технологиялари технологик парки ҳамда унинг филиалларини қуриш, юқори технологияли инфратузилмалар яратиш масалалари муҳокама қилинди.

IT-академия, IT-лаборатория, Коворкинг маркази, Мобил дастурлар ишлаб чиқиш маркази, Масофавий ахборот тех-

нологиялари марказини барпо этиш бўйича кўрсатмалар берилди.

Давлат буюртмаси асосида соҳа ва тармоқлар учун зарур замонавий дастурий таъминотларни ишлаб чиқиш ва амалиётга татбиқ этиш механизминини йўлга қўйиш таклифи билдирилди.

Жаҳондаги тенденциялар билан ҳамқадам бўлиб, янги ишланмаларни ҳаётга фаол жорий этиш, етакчи технопарклар билан ҳамкорликни ривожлантириш муҳимлиги қайд этилди.

Дастурий маҳсулотлар ва ахборот технологиялари технологик парки ходимлари ҳамда хорижий мутахассислар учун кўп қаватли тураржой, меҳмонхона, спорт мажмуалари ташкил этиш масаласига ҳам эътибор қаратилди.

Мутасаддилар қурилиш ва лойиҳалаштириш ишларининг бориши юзасидан ҳисобот берди.

САЙЁР ҚАБУЛ

МУРОЖААТЛАР ҚОНУНИЙ ҲАЛ ЭТИЛМОҚДА

Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигининг Тошкент шаҳар ҳудудий бошқармаси вазирлик тизимидаги корхона ва ташкилот раҳбарлари, мутахассисларидан иборат ишчи гуруҳ билан биргаликда халқ билан юзма-юз мулоқот қилиш, уларнинг муаммоларини ўрганиш ва ечимини топиш мақсадида Тошкент шаҳрида жойлашган маҳаллаларда аҳоли билан сайёр қабуллар ўтказиб келмоқда. Ишчи гуруҳнинг навбатдаги сайёр қабули Яккасарой туманининг “Армуғон” МФЙда ташкил этилди.

талаб қиладиган мурожаатлар юзасидан Тошкент шаҳридаги соҳа корхона ва ташкилотлар раҳбарлари ҳамда мобил алоқа компанияларига тегишли топшириқлар берилди.

Сайёр қабулда Тошкент радиотелеузатиш маркази бош муҳандиси Б.Кўчқорбеков сўзга чиқиб, йиғилганларга рақамли телевидение ва унинг афзаллиги, республикаимиз ҳудудларида рақамли телевидение тармоғини ривожлантириш бўйича олиб борилган ишлар, йирик лойиҳалар тўғрисида батафсил маълумотлар берди. Шунингдек, рақамли телевидение дастурларини қабул қилиш борасида аҳолига тавсия сифатида телевизор харид қилаётганда, ушбу телевизорда DVB-T2 стандартида ишлайдиган тюнер бор-йўқлигига эътибор қаратиш лозимлиги, маҳсулотнинг техник тавсифида бу ҳақида батафсил ахборот берилган бўлишиги, бундай телевизорлар рақамли телевидениега улашни учун ортиқча қурилмаларни талаб қилмас-

лиги, бугунги кунда мамлакатимиз ва хорижда ишлаб чиқарилаётган аксарият телевизорларда DVB-T2 стандартида ишлайдиган тюнерлар мавжудлигини алоҳида таъкидлади.

Эътиборлиси, кейинги йилларда мобил алоқа операторлари томонидан база станцияларининг ўрнатилиши, телесигналларни узатишда янги қурилмалардан фойдаланиш натижасида муаммоларга ечим топилмоқда. Шуларни эътиборга олган ҳолда жисмоний ва юридик шахслар мурожаатларини тезкорлик билан кўриб чиқиш ва фуқаролар муаммосини ҳал этиш мақсадида уюштирилаётган сайёр қабуллар муҳим аҳамият касб этиб, шу кунгача соҳа ходимлари томонидан фуқаролардан келиб тушган мурожаатлар ўз вақтида қонуний ҳал этиб келинмоқда.

Нодир ТУРСУНОВ,
АКТ вазирлигининг Тошкент шаҳар ҳудудий бошқармаси бошлиғи

РЕЙТИНГ

ЎЗБЕКИСТОН ИНТЕРНЕТ ТЕЗЛИГИ БЎЙИЧА РЕЙТИНГДА 4 ПОФОНА ЮҚОРИЛАДИ

Ookla компаниясининг Speedtest.net сервиси 2020 йил январ ойи натижаларига кўра янги рейтингни эълон қилди. Speedtest Global Index мобил ва симли интернет тезлиги бўйича рейтингда Ўзбекистон тўрт поғонага юқорилади.

Интернет тезлиги бўйича умумий рейтингда Ўзбекистон ҳозирги кунда 104-поғонани эгаллаб турибди ва ўтган йилнинг январ ҳолатига нисбатан 15 позицияга кўтарилган. Бу мазкур давр бўйича энг юқори ўсишдир. Январ ҳолатига кўра, биз Грузия (107-ўрин), Озарбайжон (116-ўрин), Тожикистон (109-ўрин), Туркменистон (176-ўрин)дан юқоридамиз.

Умуман, охириги йил натижаларига кўра, Ўзбекистонда симли интернет тезлиги 2,4 баробар ўсди — 10,89 Мбит/с.дан (2019 йил январ ҳолатига) 25,75 Мбит/с.гача (2020 йил январ ҳолатига).

Мобил интернет тезлигининг ошишида ҳам Ўзбекистон бир қатор натижаларга эришди: ҳозирги кунда мамлакатимиз 132-ўринни эгаллаб, 2019 йил декабр ҳолатига нисбатан иккита позицияга, йил якуни бўйича эса бешта поғонага кўтарилган.

4 ХАВФСИЗЛИК

1-бет

2019 йил 17 декабр куни CenturyLink (АҚШ) томонидан ўтказилган тадқиқотга асосан, Компютер ҳодисаларини мувофиқлаштириш миллий маркази АҚШ, Хитой, Ҳиндистон, Россия ва Вьетнамни 2019 йилнинг I-II чорагида барча хуружларнинг асосий манбаи деб топган бўлса, фишинг ҳужумлари бўйича етакчи давлатлар сифатида АҚШ, Германия, Франция, Россия каби давлатларни эътироф этган.

2019 йил 20 сентябр куни Accenture компанияси 2019 йилда киберхавфсизликни таъминлаш борасидаги ислохотлар рақамли иқтисодиётга ўхшаб жадал суръатлар билан ривожланаётганлигини, 2021 йилга келиб, глобал ахборот хавфсизлиги бозори ҳажми 66 фоизга ошиб, 202 млрд. долларни ташкил қилишини, киберхукумлар келтирган зарар эса 39 фоизга ўсиши натижасида дунё иқтисодиёти 2,1 млрд. доллар миқдорига зарар кўришини маълум қилган.

Маълумки, шахснинг ишчанлик обрўси, номга ва тасвирга бўлган ҳуқуқи, муаллифлик ҳуқуқи, бошқа шахсий номлиқ ҳуқуқлар ҳамда туғилганидан бошлаб ёки қонунга мувофиқ фуқарога тегишли бўлган бошқа номдодий неъматлар тўртби олинмайди ва ўзга усул билан бошқа шахсга берилмайди. Шунингдек, мулкдор бўлиш, мерос олиш ҳуқуқи шахс туғилмасидан олдин она қорнидаёқ пайдо бўлиши мумкин, аммо туғилганидан бошлаб ҳуқуқ лаёқатига эга бўлади.

Ўзбекистонда дастурий маҳсулотларнинг муаллифлари учун ҳам киберхукум натижасида келтирилган зарарни бартаараф қилиш борасида бир қатор муаммолар мавжуд. Хусусан:

- киберхукумга учраган дастурий маҳсулот муаллифини аниқлаштириш;
- киберхукум натижасида дастурий маҳсулот эгасига келтирилган зарарни ҳисоблаш борасидаги масалалар, бу борадаги хусусий турга хос аломатлари билан ажралиб турадиган дастурий маҳсулотларни муаллиф томонидан белгиланган зарар ва ҳақиқий зарарни аниқлаш;
- келтирилган зарарни қай тарихқа бартаараф қилиш механизми мавжуд эмаслиги;
- киберхукумга учраган дастурий маҳсулотни рўйхатдан ўтказиш ва уни ихтиро деб топиш мумкин ёки мумкин эмаслиги;
- республика ҳудудидан ташқарида яратилган, аммо республикада киберхукумга учраган дастурий маҳсулотларга нисбатан муаллифлик ҳуқуқини белгилаш;
- киберхукумга учраган дастурий маҳсулотларга етказилган зарарни ҳисоблаш;
- ЭХМ учун яратилмаган, аммо унга кўмаклашувчи ёки умуман унга алоқаси

бўлмаган, ахборот технологиясига кирвчи дастурий маҳсулотларга нисбатан муаллифлар ҳуқуқини эътироф этиш борасидаги муаммолардир.

Шу ўринда табиий савол туғилади: бу хавфни қай тарихқа бартаараф этиш мумкин? Мулкдорлик, айниқса, муаллифлик ҳуқуқини сақлаб қолиш борасида қандай ислохотларни амалга оширганимиз маъқул?

Авалло, муаллифлик ҳуқуқи, айниқса, дастурий маҳсулотларга нисбатан муаллифлик ҳуқуқини сақлаш бўйича қонун ҳужжатларини қайтадан кўриб чиқишимиз керак.

Маълумки, агар ихтиро техника тараққиёти даражасидан маълум бўлмаса, у янги деб ҳисобланади, аммо қонунчилигимиз бўйича электрон ҳисоблаш машиналари учун алгоритмлар ва дастурлар, интеграл микросхемаларнинг топологиялари ихтиро сифатида эътироф этилмайди. ЭХМ учун дастурлар ёки маълумотлар базаларига нисбатан муаллифлик ҳуқуқи улар яратилгач юзга келади.

Шунга кўра, муаллифлик ҳуқуқига путур етса, у ҳолда масала қай тарихқа ҳал этилади?

ЭХМ учун яратилган дастур ёки маълумотлар базасининг муаллифи ва ўзга ҳуқуқ эгалари амалдаги қонунчиликка асосан:

- ҳуқуқлари тан олиншини;
- ҳуқуқ бузилишига қадар мавжуд бўлган ҳолат тикланишини ва ҳуқуқни бузётган ёки унинг бузилиши хавфини тугдираётган хатти-ҳаракатлар тўхтатилишини;
- етказилган зарар унинг миқдорига ҳуқуқбузар томонидан ғайриқонуний олинган даромад суммасини қўшган ҳолда қопланишини;
- фойда кўрган ҳуқуқбузардан етказилган зарар қопланиши ўрнига базавий ҳисоблаш миқдорининг тегишли суд қарори билан белгиланадиган йигирма баробаридан минг баробаригача бўлган миқдорда тоvon тўланишини;
- уларнинг ҳуқуқлари муҳофаза қилиниши билан боғлиқ қонунларда назарда тутилган ўзга чоралар кўрилишини талаб қилишга ҳақлидир.

ЭХМ учун яратилган дастур ёки маълумотлар базаси муаллифи ва ўзга ҳуқуқ эгалари ўз ҳуқуқлари муҳофаза қилинишини сўраб тегишли судга мурожаат этишлари мумкин.

Суд ЭХМ учун яратилган дастурлар ёки маълумотлар базаларининг муаллифлик ҳуқуқи бузилган ҳолда тайёрланган нусхаларини мусодара этиш ва уларни йўқ қилиб юбориш тўғрисида қарор чиқариши мумкин. ЭХМ учун яратилган дастур ёки маълумотлар базасидан бундай нусхалар олишда фойдаланиладиган материаллар ва ускуналар суднинг қарори

билан бюджет даромадига ўтказилиши ёхуд давъогарнинг илтимосига биноан зарарларни қоплаш ҳисобига берилиши мумкин.

Кўриб турганимиздек, амалдаги қонунчилигимизда юқорида таъкидлаб ўтилган масалалар етарлича тартибга солилмаганлиги, айниқса, ЭХМ учун яратилмаган, аммо унга кўмаклашувчи дастурий маҳсулотларга нисбатан муаллифлик ҳуқуқини белгилаш, шунингдек, ЭХМ учун яратилган бўлса-да, юқорида биз таъкидлаб ўтган муаммолар ечим бўлган тўғридан-тўғри амал қилувчи қонунларни қабул қилишнинг самарали механизми жорий этилмаганлиги бу борада жиддий ишларни амалга ошириш зарурлигини кўрсатади. Шу жиҳатдан Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 6 майдаги "Электрон ҳисоблаш машиналари учун яратилган дастурлар ва маълумотлар базаларининг ҳуқуқий ҳимояси тўғрисида"ги 1060-XII сонли қонунини танқидий жиҳатдан кўриб чиқиб, халқаро ва хорижий тажрибани ўрганган ҳолда юқоридаги ва амалий тизимли муаммоларни бартаараф қилиш юзасидан дастурий маҳсулотларнинг муаллифлик ҳуқуқини белгилаш борасидаги муносабатларни тартибга солувчи қонунни қабул қилиш мақсадга мувофиқ.

Шунингдек, муаллифлик ҳуқуқига келтирилган зарарни аниқлаш борасида ягона услубиятнинг мавжуд эмаслиги мулкдор ҳуқуқларида бир қатор муаммоларни вужудга келтирмоқда, шу жиҳатдан ҳам бу борада ягона услубиёт ва уни ҳисоблаш йўриқномаси ишлаб чиқиши ва амалиётга жорий қилиниши зарур. Мазкур масалаларни амалга ошириш учун муаллифлик ҳуқуқи борасидаги зарарлар ва уларни аниқлаш борасидаги ваколатли органни белгилаш ҳамда мазкур ваколатли органга келтирилган зарарни қай тарихқа бартаараф этиш бўйича тавсия тақдим этиш ваколати берилиши керак.

Юқоридаги масалаларни кўриб чиқиш асосида Жиноят ва маъмурий қонунчилигимизни ҳам қайтадан кўриб чиқиш мақсадга мувофиқдир.

Ушбу масалалар бўйича хорижий тажрибага назар ташласак, куйидагиларга ғувоҳ бўламиз:

Россия қонунчилигида дастурий маҳсулотларга нисбатан муаллифлик ҳуқуқини сақлаш борасида бир қатор тавсиялар ишлаб чиқилган, хусусан, корхоналарда лицензияланган дастурий таъминотдан фойдаланиш, корхонада ишлатиладиган дастурий таъминот аудитини ўтказиш ва буни амалга ошириш учун уни тизим маъмурига эмас, балки бу соҳада ихтисослашган учинчи томон ташкилотларга ишониб топшириш, сотиб олинётган дастур сотувчиси билан ёзишмаларни сақлаш,

олинган дастурий таъминотни рўйхатдан ўтказиш, бирон-бир корхона филиали ёки бўлинмасидан сотиб олинаётган дастурий маҳсулотга тегишли ҳужжатлар нотариал тасдиқланиши, дастурий таъминотдан фойдаланиш қоидалари чет тилида бўлса, уни фойдаланувчи фойдаланадиган тилга расмий таржима қилиниб, у нотариал тасдиқланиши зарур.

Шу жиҳатдан ҳам Россия қонунчилигида, жумладан, фуқаролик қонунчилигида интеллектуал фаолият натижаларидан ноқонуний фойдаланганлик натижасида зарар келтирилганлик учун фуқаровий жавобгарлик, даромад олиш мақсадида интеллектуал мулк натижаларидан фойдаланиш, ижарага бериш, сотиш ва бошқа шаклда фойдаланганлик учун сохта дастурий маҳсулотлар мусодара этилган ҳолда, маъмурий жавобгарлик, шунингдек, лицензиясиз дастурлардан фойдаланиш, муаллифлик ва турдош ҳуқуқлар объектларидан ноқонуний фойдаланиш, уларнинг қалбаки нусхаларини яратиш, маркетинг мақсадлари учун сотиб олиш, сақлаш, ташиш учун жиноий жавобгарлик белгиланган. Мазкур масалалар билан эса "Тезкор-қидирув фаолият тўғрисида"ги қонунга асосан, ички ишлар органларининг тегишли бўлинмаси шугулланади.

Ҳозирги кунда амалга оширилаётган киберхукумлар ўзининг кенг қамровлиги ва жуда катта зарарни келтириб чиқариши билан характерли бўлиб, ушбу зарар ичида муаллифлик ҳуқуқига путур етган ҳолатларнинг жуда кўплиги, олимларнинг йиллар давомида яратган дастурий маҳсулоти бир киберхукум натижасида йўқ қилиниши жуда ачинарли ҳолат. Шу жиҳатдан ҳам республикада яратилаётган инновацияларга нисбатан муаллифлик ҳуқуқини сақлаш борасида туб ислохотларни амалга оширмасак, яқин ўн йиллик давомида эришган ютуқларимиз натижасида ҳеч бўлмаса олишимиз мумкин бўлган фойдамиз бой берилиши ва натижада қанчадан-қанча олимларнинг умри бекор кетишига сабаб бўлиши мумкин. Юқорида таъкидлаб ўтган тақлифлар асосида дастурий маҳсулотлар хавфсизлигини таъминлаш борасидаги ислохотлар янги поғонага кўтарилади, деб ҳисоблаймиз.

Рустам ХУРСАНОВ,
АКТ вазирлиги
юридик бўлими бошлиғи,
Амириддин АНОРБОВ,
вазирлик юридик бўлими
бош юрисконсулти, Ўзбекистон
Республикаси миллий гвардияси
Ҳарбий-техника институти мустақил
изланувчиси

БИЗ 20 ЁШДАМИЗ

◀ 1-бет

Электромагнит мослашув таҳлил хизмати Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлигининг 2000 йил 4 февралдаги 54-сонли буйруғига асосан ташкил қилинган. Асосий вазифаси Ўзбекистон Республикаси радиоалоқа хизматлари манфаатлари йўлида радиочастота спектридан (РЧС) фойдаланиш самарадорлиги ва хавфсизлигини ошириш, энг янги технологиялар, стандартлар ва тизимларни республикада жорий этиш, шунингдек, радиоэлектрон воситалар (РЭВ) ва юқори частотали қурилмаларнинг электромагнит мослашувини таъминлаш соҳасида илмий-тадқиқот ишларини ишлаб чиқиш ва норматив-ҳуқуқий базани шакллантиришдан иборат.

Иш фаолияти давомида ЭММТХ мутахассислари РЧСдан унумли фойдаланиш ва уни бошқариш, РЭВнинг электромагнит мослашувини таъминлаш ва республика ҳудудида радиотўқинларнинг тарқалиши бўйича норматив-ҳуқуқий базани шакллантириш ва ривожлантиришда муҳим вазифаларни бажарадилар. Жумладан, ЭММТХ мутахассислари томонидан Радиочастоталар бўйича давлат комиссияси (РЧДК) билан ҳамкорликда 2000 йилда республикада ilk бор радиочастота спектридан фойдаланиш ва қўллаш бўйича норматив ҳужжат, "Ўзбекистон Республикаси радиочастоталарни тақсимлаш жадвали"ни ишлаб чиқилди.

Жадвал, "Радиочастота спектри тўғрисида"ги қонуннинг талаблари ва шартларига мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида радиочастота спектридан фойдаланиш, мамлакатимизда ilk бор турдаги радио хизматлар ўртасида радиочастота полосаларини тақсимлаш учун хизмат қилади. Ушбу жадвал Халқаро электроалоқа иттифоқининг Радиоалоқа регламентига (халқаро шартнома) асосан ва Бутунжаҳон радиоалоқа конференцияларида қабул қилинган Резолюция ва Тавсияномалари асосида ЭММТХ мутахас-

сислари томонидан доимий янгиланиб ва такомиллаштирилиб келинмоқда.

Шунингдек, хизмат томонидан республикамиздаги хорижий ваколатхоналар, манфаатдор юридик ва жисмоний шахслар фойдаланиши учун махсус ҳужжат – "Ўзбекистон Республикаси радиоалоқа регламенти" тайёрланди ва 2000 йилда амалга киритилди. Кейинчалик, 2008 йилда Регламентнинг ўзгартирилган "Радиочастота спектридан фойдаланиш бўйича қонун ва норматив актлар тўплами"нинг иккинчи нашри тайёрланган.

ЭММТХ фаолияти давомида радиоалоқа, РЧСдан фойдаланишни бошқариш ва электромагнит мослашув (ЭММ) соҳасида жуда кўплаб концепциялар ва дастурлар ишлаб чиқилган. Жумладан, Ўзбекистон Республикасида сунъий йўлдош алоқа тармоқларини ривожлантириш концепцияси, Ер усти рақамли телерадиоэшиттиришнинг жорий этиш концепцияси, Ўзбекистон Республикасида радиоэлектрон воситаларнинг электромагнит мослашувини таъминлаш концепцияси ва бошқалар.

Шунингдек, ЭММТХ мутахассислари Ўзбекистон Республикасида рақамли телевидениени жорий этиш жараёнида фаол иштирок этдилар, яъни республиканинг рақамли эшиттириш тармоғини ташкил қилиш усулини (кўп частотали, бир частотали тармоқ) танлаш бўйича таҳлилий ва ҳисоблаш ишлари олиб борилди. Рақамли телерадиоэшиттириш учун меъёрий-ҳуқуқий базани ишлаб чиқишда иштирок этди (концепция, давлат ҳаракат дастури, давлат стандарти, раҳбарий ҳужжатлар ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар).

Шу билан бирга, радиочастоталардан фойдаланиш соҳасида метёрий базанинг ҳуқуқ ва мантқиқини яратиш, дунёдаги илгор технологияларини чуқур ўрганиши такомиллаштириш учун лексикологик кўриниши – радиоалоқанинг асо-

сий технологик йўналишлари бўйича бта терминологик изоҳли лугатлар яратилди ва соҳага татбиқ этилди.

Таъкидлаб ўтиш жоизки, илмий-тадқиқот ишлари ЭММТХ фаолиятининг асосий вазифаларидан бири ҳисобланади. Ушбу вазифа бўйича илгор технологияларни Ўзбекистон ҳудудида татбиқ этиш, радиоэлектрон қурилмаларнинг электромагнит мослашувчанлигига оид 30дан

Суратда: устоз Светлана Ган шогирдлари Элдор Дусенов ва Нозима Абидова билан.

ортиқ илмий-тадқиқот ишлар амалга оширилган.

ЭММТХ мутахассислари республика ва халқаро ташкилотлар билан ҳам яқиндан ҳамкорлик қилиб келмоқда. Халқаро электроалоқа иттифоқи, Алоқа соҳасида минтақавий ҳамдўстлик, Профессор М.А.Бонч-Бруевич номидаги Санкт-Петербург давлат телекоммуникациялар университети, Беларус Республикаси "Гипросвяз" ОАЖ етакчи илмий-тадқиқот ташкилоти, Аxbорот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги тизимидаги Электромагнит мослашув маркази, Радиоалоқа, радиоэшиттириш ва телевидение маркази ҳамда Муҳаммад ал-Хоразмий номидаги Тошкент аxbорот технологиялари университети ва бошқалар шулар жумласидандир.

Миллий радиоастрономик хизматни ривожлантириш масалаларини ўрганиш мақсадида ЭММТХ Ўзбекистон Респуб-

ликаси Фанлар академияси ҳузуридаги РТ-70 радиоастрономия станцияси маъмурияти билан ҳамкорликни йўлга қўйган. Жиззах шаҳрининг Зомин туманида қурилаётган Суффа радиоастрономик платформасининг бошқа хизматлардан ҳимояси мавзусида илмий-тадқиқот иши қилиниши режалаштирилган.

ЭММТХ ташкил топган вақтдан бошлаб илмий асосда Бутунжаҳон радиоалоқа конференциясига тайёргарлик ишларида бевосита иштирок этиб келмоқда. Бутунжаҳон радиоалоқа конференцияларида (БРК) ХЭИ радиоалоқа хизматлари ўртасида радиочастоталарни тақсимлаш, радиоэшиттириш ва радиочастотали технологиялардан фойдаланиш бўйича миллий радиочастота ресурсларини тақсимлаш ишлари олиб борилади. БРК натижаларига кўра, радиочастоталарни қўллаш тўғрисидаги қарор (халқаро шартнома) ХЭИ Радио Регламентида кўрсатиб ўтилган. Ўзбекистон Республикасининг БРК бўйича позициясини тайёрлаш бўйича асосий ишлар ЭММТХ мутахассислари томонидан амалга оширилади.

вий ва халқаро миқёсда фойдаланиш. Алоқа соҳасида минтақавий ҳамдўстлик тузилмалари, хусусан, Радиочастота спектри ва сунъий йўлдош орбиталаридан фойдаланишни тартибга солиш бўйича Комиссия, Халқаро электроалоқа иттифоқининг Радиоалоқа ассамблеялари ва Бутунжаҳон радиоалоқа конференцияларига тайёргарлик бўйича ишчи гуруҳи, Радиоэшиттириш бўйича ишчи гуруҳи, Радиочастота спектри бошқариш бўйича ишчи гуруҳи ишларида фаол иштирок этадилар.

Шу билан бирга, ЭММТХ мутахассислари радиочастота спектрини бошқариш, электрон ускуналар ва замонавий радиоалоқа тизимларининг электромагнит мослашув соҳаларида республика миқёсида, минтақавий, халқаро семинар ва конференцияларда фаол қатнашадилар. Ҳар икки йилда ЭММТХ ходимлари Ўзбекистонда радиоалоқа соҳасини ривожлантиришда юзага келиши мумкин бўлган муаммо ва унинг ечимлари, режалаштирилаётган ишлар бўйича халқаро ва республика миқёсидаги илмий-техник семинарларни ўтказиб келмоқдалар. "Электромагнит мослашув ва электромагнит экологиянинг замонавий масалалари", "Электромагнит мослашув ва хавфсизлик", "Радиоалоқани ривожлантириш истиқболлари. Замонавий технологиялар ва радиочастота спектрини бошқариш" ва бошқалар шулар жумласидандир.

Бундан ташқари, ЭММТХ ходимлари илмий тадқиқот ишлари, илмий мақолалар (Аxbорот коммуникациялари: Тармоқлар, Технологиялар, Ечимлар, Муҳаммад ал-Хоразмий авлодлари илмий-амалий ва аxbорот-таҳлилий журнали), радиалоқа соҳасидаги ютуқларнинг Ўзбекистон шароитида қўллаш, радиочастота спектридан унумли фойдаланиш ва шу каби долзарб масалаларни муҳокама қилиш учун ички семинарларни ўтказадилар.

ЭММТ хизматида устоз-шогирд анъаналари самарали йўлга қўйилган. ЭММТХнинг ташкил топишига ўзининг катта ҳиссасини қўшган доцент Светлана Павловна Ганнинг илмий салоҳияти, педагогик маҳароти ва улкан тажрибаси ёшларга мактаб вазифасини ўтамоқда. Унинг кўплаб шогирдлари аxbорот технологиялари ва коммуникациялар соҳаси етуқ мутахассислари, раҳбарлари сифатида фаолият юритиб келмоқда.

Хулоса қилиб айтганда, ЭММТХ ходимлари шу кунгача берилган ҳар бир вазифа ва топшириқларни сидқидилдан ва профессионал тарзда бажариб келмоқдалар.

"UNICON.UZ" ДУК ЭММТХ бўлими жамоаси

Солижон ЗОИРОВ олган суратлар.

6 | ОБРАЗОВАНИЕ

В университете ИНХА в г.Ташкенте прошла презентация интерактивно-виртуальной образовательной программы Edu Market.

ПРЕДСТАВЛЕНА ИНТЕРАКТИВНО-ВИРТУАЛЬНАЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ПРОГРАММА EDU MARKET

Министерство народного образования Узбекистана инициировало проект Edu Market для предоставления знаний с помощью современных технологий. Данная платформа создана разработчиками компании Game Zale и внедряется Центром инновации, технологии и стратегии при Министерстве народного образования Республики Узбекистан.

Платформа предназначена для предоставления равных возможностей развития детей в мире современных технологий в форме развивающих упражнений (с подборкой занятий по возрасту), способствования развития навыков в IT сфере, внимания, памяти и логического мышления.

Edu Market служит эффективным инструментом для повышения интереса к образованию для детей и имеет такие компоненты как: виртуальная школа, виртуальная библиотека, система онлайн обучения, онлайн статистика успеваемости ученика, система мотивации ученика за успешное прохождение тренировок и т.д.

На данном этапе проведено тестирование демо-версии продукта среди обучающихся начальных классов общеобразовательной школы №94 города Ташкента.

Одна из победительниц,

набравшая самый высокий балл среди первых классов при тестировании демо-версии приложения, ученица 1«Г» класса Сафира Дусмухамедова отметила: «Она мне понравилась с первого использования, очень интересная, увлекательная одновременно обучающая игра. С ее помощью можно узнавать новые знания. Советую всем использовать Edu Market».

Учительница начальных классов общеобразовательной школы №94 города Ташкента Дания Аминова сказала: «Глядя на вверенных мне перво-классников, я заметила воодушевление и горящие глаза этих ребят. Данная программа плавно следила все углы. Учащиеся, которые имели некоторый языковой барьер, увлечены работали наравне с остальными детьми и, зачастую, показывали высокие результаты. А это значит, что у них появился лишний повод гордиться со-

бой, появилась дополнительная мотивация для обучения и вырос интерес к новым знаниям».

Министр народного образования Узбекистана Шерзод Шерматов подчеркнул: «Сегодня большинство детей используют смартфоны или планшеты. С учетом этого, мы создали платформу, которая позволит им более эффективно использовать это время. С помощью проекта Edu Market мы хотели не только дать им новые возможности получать знания, но и сделать процесс получения знаний интересным. Также планируется предоставлять дополнительные возможности детям для определения будущей профессии. В частности, старшеклассники смогут получить знания и навыки по заработку в интернете. А это, в свою очередь, предоставит им возможность дополнительного дохода в будущем».

ОНЛАЙН УСЛУГИ

НА MY.GOV.UZ ЗАПУЩЕН РАЗДЕЛ «ЖИЗНЕННЫЕ СИТУАЦИИ»

В Республиканской высшей школе бизнеса и управления имени Абу Райхана Беруни состоялся пресс-брифинг на тему «Презентация раздела «Жизненные ситуации» на Едином портале интерактивных государственных услуг».

На брифинге презентован раздел «Жизненные ситуации» на портале my.gov.uz, в котором информация о порядке получения востребованных государственных услуг сгруппирована в тематические блоки – жизненные ситуации. В настоящее время раздел содержит 7 жизненных ситуаций:

1. Рождение ребенка — Учет по беременности, декретный отпуск, пособия, услуги роддома, вакцинация.
2. Трудовые отношения — Поиск работы, оформление документов, пособие по безработице, повышение квалификации, трудовая книжка.
3. Создание семьи и расторжение брака — Регистрация и расторжение брака, брака с иностранцем или лицом без гражданства, брачный договор.
4. Оформление и получение пенсии — Оформление пенсии, расчет трудового стажа, смена вида пенсии, калькулятор пенсии, перерасчет.
5. Прописка и учет по месту пребывания — Постоянная прописка, выписка и аннулирование постоянной прописки, учет по месту пребывания.
6. Образование — Оформление в детский сад и школу, льготы, президентские школы, поступление в вуз, магистратура.
7. Социальная защищенность инвалидов — Оформление инвалидности, критерии, пособия, пенсии и льготы.

ЖИЗНЕННЫЕ СИТУАЦИИ НА ПОРТАЛЕ

my.gov.uz

Жизненные ситуации – это события в жизни человека, которые предполагают получение сразу нескольких взаимосвязанных услуг.

Например, при рождении ребенка надо

Оказание услуг по жизненным ситуациям позволяет решить проблему заявителя в целом, не разделяя её на отдельные части, оставляя человека в различных инстанциях.

Многие страны мира предлагают услуги для граждан по жизненным ситуациям	Канада	canada.ca/en.html	17
	США	usa.gov	17
	Великобритания	gov.uk	16
На порталах этих стран выделены также отдельные ситуации как рождение ребенка, выход на пенсию, поиск работы, утрата близкого человека и другие.	Австралия	australia.gov.au/information-and-services	14
	ОАЭ	gov.ae/services/services-residents	14
	Франция	service-public.fr	11
	Россия	gosuslugi.ru	9
	Эстония	eesti.ee	8

В ходе пресс-брифинга координатор проекта ПРООН Бунёд Хашимходжаев рассказал об упрощении оказания государственных услуг по принципу «жизненных ситуаций». Было отмечено, что раздел с перечнем наиболее востребованных жизненных ситуаций для населения Узбекистана разработан с учетом изучения международного опыта, а также по итогам анализа рейтинга популярных услуг, предложенных пользователями ЕПИГУ. Наличие такого раздела позволит решить проблему заявителя в целом, не разделяя её на отдельные части, отсылающие человека в различные министерства и ведомства.

МОБИЛЬНАЯ СВЯЗЬ

MOBIUZ ЕЖЕДНЕВНО ЗАПУСКАЕТ НОВЫЕ БАЗОВЫЕ СТАНЦИИ

Мобильный оператор Mobiuz с начала текущего месяца проводит масштабную модернизацию сетей в Ташкенте, а также в регионах страны.

О темпах технического развития свидетельствует тот факт, что буквально ежедневно запускаются новые базовые станции компании.

«В текущем году технические мероприятия осуществляются в еще более ускоренном темпе, — рассказывает Технический директор Mobiuz Ольга Филатова. — Ведь в рамках ребрендинга главной ценностью Mobiuz стало проявление заботы об абонентах. И в этом плане для нас приоритетно оказание наиболее качественных услуг голосовой связи и передачи данных. В целом в 2020 году прогнозируется установка свыше 1000 базовых станций Mobiuz по республике».

В первую очередь, технические специалисты компании стремятся модернизировать оборудование там, где в результате активного использования абонентами различных услуг связи в эти дни наблюдаются пиковые нагрузки на сети. Работы ведутся одновременно в сетях четвертого и третьего поколений.

Лойиҳамиз доирасидаги бугунги қахрамонимиз Дилмурод Шомуродов Бухоро вилоятида туғилган. Айтилган дама у Италиянинг Рим шаҳридаги Tor Vergata Universityда Европа иқтисодиёти ва бизнес ҳуқуқлари йўналиши магистратурасида таҳсил олмоқда.

– Дилмурод нима учун Италияда таҳсил олишга қарор қилдингиз?

– Бунга бир неча сабаблар мавжуд. 2017 йил Бухоро муҳандислик институтининг менежмент йўналиши бўйича бакалавр босқичини тамомлаганман. Кейин Навоийдаги NMA корхонасида бир муддат муҳандис лавозимида фаолият юритдим. Ишим хорижда амалий ва назарий билимларимни оширишни тақозо этгани боис магистратура босқичида ўқиш учун, бир неча вариантлар орасидан, Италияни танладим. Очиги, бакалавр босқичида ўқиб юрган пайтларимдаёқ Европа интеграцион жараёнига қизиқардим ва, албатта, бу соҳада ишлаш, илмий излашни қилишни ният қилганман. Кейинроқ Европада ўқиш иштиёқи ва Европа интеграциясига доир йўналиш Римда эканлигидан хабар топдим.

Билсангиз керак, Европа Иттифоқининг тарихи айнан 1957 йил 25 мартда қўтганинг олти давлати томонидан имзоланган Рим битими ва ундан сўнг пайдо бўлган Европа Иқтисодий Ҳамкорлигига бориб тақалади. Шундан кейин 1992 йил Нидерландиянинг Маастрих шаҳрида Европа Иттифоқи ташкил топган.

Европа интеграциясининг айнан Римда бошланганлиги ушбу давлатни танлашимнинг асосий сабабларидан биридир. Қолаверса, Италия давлатининг тарихи, маданияти ва пазандачилиги ҳам аввалдан қизиқишимга сабаб бўлган. 2018 йилдан буён Рим шаҳридаги Tor Vergata Universityда Европа иқтисодиёти ва бизнес ҳуқуқлари йўналишида ўқияман.

– Рим ҳақида таассуротлар қандай?

– Қарийб икки йилдан буён Италияда истиқомат қилаётган инсон сифатида айта оламанки, Рим ажойиб шаҳар. Дунёнинг илк тамаддун нуқталари

Дилмурод ШОМУРОДОВ: МДХ мамлакатлари ўртасида умумий бозор яратишимиз керак!

дан ҳисобланган шаҳар худди музейдагидек сақланиб қолган. Тарихий иншоотлари ҳайратлангирмай қолмайди. Яна бир эътиборли жиҳати, шаҳар ичида алоҳида Ватикан давлатининг борлигидир. Билишимча, Ватикан 1929 йил 11 февралда пайдо бўлган. Фуқаролар сони минглар атрофида.

Римда яшашнинг қулайлиги бу ерда, бошқа Европа мамлакатларидан фарқли равишда, нарх-наво паст ва иқлимнинг мўътадиллигидир. Хорижий талабаларга бериладиган имтиёзлар ҳам шулар жумласидан. Қолаверса, кўпгина БМТ ташкилотлари Италияда жойлашган. Иқтидорли талабалар бемалол ўша ташкилотларда стажировка ўташлари ёки иш-лашлари мумкин.

Албатта, бу ерда қийинчиликлар ҳам йўқ эмас. Аввало, оила, яқинлар ва дўстлардан олисда бўлиш ва ўзингиз туғилиб ўсган юрт соғинчи қийнамай қолмайди.

Яна оддий италияликлар дегарли инглиз тилини билмайди.

Кўчаларда мулоқот фақат италия тилида. Автобус, метро ва супермаркетларда ҳам фақат италия тилида сўзлашилади. Бошида келганимда бундан қийналганман. Фақат университетлар, шаҳар марказидаги ресторан ва меҳмонхоналардагина инглиз тилини билишади. Ташкилотларда доимий иш учун, биринчи навбатда, италия тилини билишнинг талаб этилади.

– Италия тилини ўрганиш мураккабми?

– У даражада қийин, деб ўйламайман. Одатда 6 ёки 7 ойда мулоқот қила олиш мумкин. Боиси, инглиз тилини билган одам учун қийинчилик туғдирмайди. Яъни, италия тили инглиз тилига жуда ўхшаш. Кўпинча сўзлар қўшундошли бўлиб, унли товушлар билан тугайди. Гапда сўз тартиби эркин. Албатта, кунт билан ҳаракат қилинса, ўрганга бўладиغان тил. Статистика бўйича энг тез ва кўп гапирадиган халқ ҳам италиянлар экан.

Бугунги кунда бу тилда қарийб 85 миллион одам сўзлашади.

– Италияликлар қандай халқ ва улар Ўзбекистон ҳақида билишадими?

– Кузатишларим натижасида шуни сездимки, италияликлар жуда эмоционал, ҳаракатчан ва ҳаётни севадиган халқ. Санъатни ниҳоятда қадрлашади. Айниқса, бу

ерда рассомлар сони жуда кўп.

Мени ажаблантирган жиҳат – жамоат транспортларида қарияларга жой бергудек бўлсангиз, буни кўп ҳолларда нотўғри тушунишади. Яъни, қариялар жой бериш таклифидан ўзларини таҳқирлангандек сезишади. Аммо энг эътиборлиси, кўп италиянлар оилапарвар. Бир-биридан олисда яшовчилар кунига камидан бир марта телефон орқали ҳол-аҳвол сўрашади.

Мамлакатимиз ҳақида эса, кўп ҳам билишмайди. Кўпроқ улар Амир Темур, Ибн Сино ва Абу Райҳон Беруний каби аждодларимизни танишади. Улар тўғрисида гапириб берсангиз, ажабланиб, “Ўзбекистонданми?” деган саволни беришади.

– Сизнингча, Италия қандай омилар ортидан тараққиётга эришди?

– Италия ўз тараққиётига сифатли таълим тизими ҳамда турли интеграцион ташкилотлардаги фаоллиги орқали эришган, деб ўйлайман. Мамлакат Европа Иттифоқига аъзо бўлганлиги учун бу ерда аъзо давлатлар ўртасида ҳеч қандай бож ва солиқ тўланмайди. Бу билан улар ўзларининг бозорини бойтади ва четдан келган импортдан умуман зарар кўрмайди. Уни кўпинча Европа бозорининг “амортизацияон курилмаси” деб атайдилар. Қисқа қилиб айтганда, “Бирлашган ўзар, бирлашмаган тўзар”, деган мақол айнан шу ҳолатга мос.

Кейин Италия иқтисодиётида автосаноатнинг ҳам ўрни катта. Дунёга машҳур Ferrari, Lamborghini, Maserati, Fiat каби йирик автокомпаниялар шу

ерда жойлашган.

Шунингдек, мода саноати маркази – Милан ҳам тараққиёт омиларидан бири. Албатта, ривожланишда туризмнинг ҳам ўрни беқиёс. Ҳар йили Италияга 60 млн. сайёҳ ташриф буюради ва улардан тушган фойда ўртача 10 млрд. АҚШ долларини ташкил қилади. Мамлакатда нафақат тарихий жойлар, балки манзарали ва бетакрор табиати ҳам кўриш мумкин.

– Ўзбекистонда уларнинг қандай тажрибаларини жорий этиш мумкин, деб ҳисоблайсиз?

– Жуда кўп тажрибаларини жорий этса бўлади, деб ўйлайман. Айниқса, интеграция тизимини. Ҳозирда битирув тезис

ишимни European Integration and Structural Reforms (Европа интеграцияси ва таркибий ислохотлар) фани профессори раҳбарлигида олиб борялман. Тезис ишим Ўзбекистон ва МДХ давлатларининг иқтисодий ҳолати, таҳлили ва интеграцион жараёни ҳақида бўлади. Айнан МДХ давлатлари ичида умумий бозорни барпо қилиш ва ташқи савдо-сотик боғларини худди Европа мамлакатларидек бож билан тақсимлаш ҳамда чиқадиغان экспорт маҳсулотлар миқдорини кўпайтириб, давлатларга кириб чиқиш эркинлигини таъминлашнинг ривожланишида ўрнини таҳлил қилиш шулар сирасидан. Бунда техника ва технологияларни янгилаб бориш ва тақомиллаштириш ҳам катта вазифалардан бири.

Ўйлашимча, Ўзбекистон, Тожикистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Туркменистондаги маҳсулотлар ҳар доим катта талабга эга бўлган. Россия, Украина, Туркия ва бошқа шу каби мамлакатлар минтақа маҳсулотларининг йирик истеъмолчиси ҳисобланади. Шундай экан, МДХ мамлакатлари ичида умумий бозор яратиб, бу талаб ва имкониятлардан фойдалансак, нафақат иқтисодиётимизга фойдали, балки яқин 10-15 йилдан кейин Европа Иттифоқи эришган натижаларга эриша олишимиз мумкин. Албатта, буларни ҳар томонлама чуқур таҳлил қилиб, шундан кейингина амалиётга жорий этиш керак. Ўзбекистонга қайтганимда, бу борада орттирган тажрибаларим бўйича юртимиз ривожига ҳисса қўшмоқчиман.

Нурилло ТЎХТАСИНОВ
сўхбатлашди

8 | ҲАЁТ ЎЗИ МУАЛЛИМ

муаммочалар ортида катта йўқотиш борлигини унутманг

Ҳаётда эр-хотин ўртасидаги ўзаро келишмовчилик, хиёнат, қўшхотинлик, бефарзандлик, қайнона-келин ва оиладаги яқин қариндошлар ўртасидаги муросасизлик, моддий таъминот билан боғлиқ турли муаммолар қулогимизга тез-тез чалинади. Муаммолар “қахрамон” ларию вазиятга қараб турлича. Орамизда баъзан муҳокамага киришиб қайсидир адолатсизлик оқибатида кимнингдир жабр кўраётганидан жигибийрон бўладиганлар ҳам, ўзига тегишли бўлмаган мавзуларга бош суқмай жим турадиганлар ҳам бор. Буни ҳаётдан кўра, ижтимоий тармоқларда кўп кузатиш мумкин. Бу борада биз кимнидир фикрини оқлаш ёки қоралашдан йироқмиш. Лекин шундай оилавий можароларда инсон умрининг кўпинча совирилиб кетаётганини ўйлаб кўриш керакмасмикан?

Халқ орасида “Эр-хотиннинг уриши – дока рўмолнинг қуриши” деган мақол бор. Ушбу мақол ҳаётийлиги билан оила, эр-хотин муносабатлари ҳақидаги бошқа ибратомуз маталлардан кўра анча оммалашган. Аммо оилавий муаммоларнинг “қамрови” кенгайиб, “дока рўмолнинг қуриши” оила остонасидан ҳатлаб маҳаллага, маҳалладан ФХД, ундан то суд залига боришигача бўлган вазиятдаги асабузарликлар ортидан руҳий эзилиш, икки ўртада фарзандларнинг сарсонлиги, уларнинг болалик ола-

ми, ўйлари ва қалбига ўқиниш соя солишию таранглашган қариндошлик ришталарини ўйласак, биз ўртага ташлаган саволнинг жавоблари дилни хуфтон қилади.

Журналист Нурилло Нўъмоннинг Олий суд раиси ўринбосари Холмўмин Ёдгоров бошчилигидаги олий маҳкама бир гуруҳ судяларининг Андижон вилоятидаги сайёр қабули ҳақида ёзган мақоласидаги ушбу мисралар эътиборимни тортди.

..Зал тўла одам. Ёш келин-куёвлар, куда-андалар, маҳалла фаоллари, жамоатчилик вакиллари. “Бўлди, яшамайман, оилам билан ажрашаман!” деган жуфтликларнинг гап-сўзларига қўлоқ тутсангиз, аксариятида айтарили жиддий асос йўқ арзимас, майда-чуйда гап-сўзлар, қудалар ўртасидаги муносабатлардан келиб чиққан майда муаммочалар... Бирок вазият шу даражада тарангли, мўлтираб турган полвончалар, қақажон қизалоқларнинг тирик етим бўлиб қолишлари ҳеч гап эмас!

Тадбирнинг боришини батафсил ёритар экан ҳамкасбимиз ўз сўзини биз юқорида таъкидланган вазиятларга оид қувонарли таъриф билан якунлаб, “...Шу жойнинг ўзидаёқ 22та оила яраштирилди, бу 32 нафар вояга етмаган бола ота-онаси қарамоғида вояга етади дегани, насиб... Сайёр қабулдан энг катта натижа шу бўлди, аслида”, – дейди. Бу сатрлардан қалбда оила тушунчаси мустаҳкам илдиз отган ҳар бир инсон кўнглига бир ёруғлик иниб, тилда шукроналик айланади. Аммо айни дамда мана шундай вазиятнинг аксида турганларнинг борлиги эса кишини ўйлантирадиган жиҳат. Қолаверса, оилавий можаролар қуршовида қолиш оқибатидаги

йўқотишлар?..

Йўқотишлар дейилганига ажабланманг. Чунки хоҳ эр-как киши ёки аёл бўлсин, оилавий турмушида ҳаловат, хотиржамлиги бўлган инсоннинг жамиятга тўлақонли фойдаси тегади ва атрофдагиларга муносабати яхши бўлади. Шу ўринда, муаммоси йўқ одамнинг ўзи йўқ дейишингиз мумкин. Тўғри, бирок ҳар қандай масаланинг ечимини топиш ёки уни катталаштириш ўзимизга боғлиқ эканлигини ёдда тутганимиз дуруст.

Яқинда бир танишим бошидан ўтказганларини айтиб қолди: “Биласизми, мен бугунги хотиржамликни, ҳаётимдаги ҳаловатни шунчалар қадрлайманки, бунга таърифлаш мушкул. Сабаби, биринчи турмуш ўртоғим билан оилавий келишмовчиликлар сабаб “Бўлди, ажрашаман!” деган муҳим қарорга келганимда йигирма беш ёшда эдим. Йигирма ёшимда оила қурган бўлсам беш йил шу оилавий жанжал гирдобиде тишимни-тишимга қўйиб чидаб яшадим. Собиқ эримнинг яқинлари, ўзимнинг ота-онам ва опа-укаларим ўртасидаги майда-чуйда гап-сўзлар, борди-келдилар ичида чунонам эзилганимни эсласам... Иккинчи марта оила қурдим. Ҳозир икки нафар фарзандим, ўзим севган касбим, мени тушунадиган ва қадрлайдиган турмуш ўртоғим бор. Минг шукр айтаман. Аммо бир пайлар оилавий можаролар билан ўрала-

Собиқ эримнинг яқинлари, ўзимнинг ота-онам ва опа-укаларим ўртасидаги майда-чуйда гап-сўзлар, борди-келдилар ичида чунонам эзилганимни эсласам... Иккинчи марта оила қурдим. Ҳозир...

шиб ўтган ҳар сонияда бир инсон сифатида кўп нарсаларни бой берганимни ўйлаб, афсусланаман. Балки, бу тақдир синовидир, билмадим. Бирок, агар ўшанда барчаси бугунгидек бўлганида, фарзандларим анча улғайиб қолган бўларди. Илмий даражам бир поғона юқорилаб, илмий ишимни аллақачон якунлаган бўлардим. Руҳий тушқунлик сабаб сочларимга эрта оқ юзларимга ажин ораламасмиди, деган ўйлар ҳаёлимга келади. Буни ношукрликка йўйманг. Лекин...

Сухбатдошимнинг юз истихола билан айтаётган сўзларини тинглаб эканман, унинг бахтиёр кўзлари, ҳаётни севадиган нигоҳи, изланиш ва янгиликка ўч инсоний табиатини-ю ёруғликка чиққунча босиб ўтган ҳаёт йўлларини хотирлаб, қалбидан ўқтин-ўқтин ўтказадиган оғриқларни ҳис этгандек бўлдим.

Ёшларнинг кўпинча ўз-ўзини нотўғри баҳолаши, атрофдагилар билан ўзаро муносабатда сабаб билан баҳонани адаштириб қўйиши турли оилавий муаммоларнинг катталашшига олиб келади. Хўш, ўз-ўзини нотўғри баҳолаш нимадан келиб чиқади? Бу инсоннинг кимлигини унутиб, ўзлигини қўра ёт бўлган тушунча ва қарашларга чалғишдан бошланади. Бунда энг биринчи галда илмий ва минг йиллик миллий қадриятларимизнинг аҳамиятини таъкидлаш керак. Илмий нуқтаи назар бироз му-

раккаблик бўлиши мумкин. Аммо бизнинг неча минг йиллик қадриятларимиз қатида муқаддас ришталарни авайлаш, айнан оилавий бирдамликни асраш борасида етарлича асослар мавжуд. Бу ота-боболаримиз, кайвони онахонларимизнинг ҳар бир сўзи қулогимизга чалинса, уларнинг амаллари шундоққина кўз ўнгимизда. Тўғри ёшларга хос бўлган шошма-шошарлик, ўта тез фикрлаб бир ёқлама қарор қабул қилиш ва ўта замонавийликни чегараламаган ҳолда уларнинг онгида мушоҳада, моҳият ва муроса каби тушунчаларни ҳам улғайтиришимиз керак.

Халқ орасида “Қари билгани пари билмас” дейишади. Бу мақол кимларнингдир гашига тегиб, эскиликдек кўриниши мумкин. Аммо биз бонг ураётган муаммоларнинг ечимида ҳаётий тажрибаси бой инсонларнинг йўл-йўриқ, маслаҳат ва тавсиялари юқори эҳтимол билан келишига, муроса қилишга асқотиб, йўқотишлар қамайишига замин яратади. Шу ўринда бир ёш келинчакнинг “Қайнонам ҳақида гапирсам, нуқул бувим икки уйнинг орасида гап ташима сабр қил, бироз муомала қилишни ўрган, уйингдагилар кўнглини топишга ҳарқат қил, деяверади. Икки йилдириқ юшмаган кўнглини, печга қўйиб эритиб юмшатаманми? Мен ҳам одамга ўхшаб яшагим келади, тўйиб кетдим...”, – дея тили тилига тегмай шикоят қилаётгани эсимга тушиб қолди. Гап-сўздан, шошқалоқлик, жиизакилик, қолаверса, “ўта замонавийлик” сезилиб турган бу келинчак оиладаги арзиманган камчиликни провардида суд залигача “етақламаслигига” ҳеч ким қафил бўла олмайди. Энг ёмони, фақат ўзи “тўғри” деб билган “қарашлари” қобигида суяги қотганларни боши деворга тақ этиб тегмагунча ўзгартириш мушкуллигида. Аслида шунинг ўзи умр маълум муддатнинг совирилишидир. Энг ёмони, бундайларнинг яшайдан мақсади, атрофидаги ҳаётда ўзи танлаган йўли бор инсонларни чалғитишида.

Тўғри, ҳаётда чиндан ҳам ўйлаб кўрадиган муаммолар, жавоби жуда мушкул саволлар бор. Аммо излаган имкон, изламаган баҳона топади. Бу борада яна бир ечим, аввало, оиладаги тўғри тарбиянинг маҳсулида кўрилади. Қолаверса, инсон учун ҳаётнинг ўзи катта муаллим. Шундай экан, фарзандларимизни ҳаётда дуч келиши мумкин бўлган камчиликларни катталаштиришдан кўра, уларни энгишга қодир маърифатли, маънавиятли инсонлар этиб тарбиялайлик. Токи, умр йўлларида ҳар сониянинг қадрига этиб, эзгу мақсад ва муддаолар билан яшашсин.

Гулноза ТУРҒУНБОЕВА,
“Xabar” мухбири

Кузатдим. Кейинги пайтларда ижтимоий тармоқларда жуда кўплаб “ёмон боғча опалар” ҳақидаги мақолалар чоп этилди. Масалан: “Боғча пулларини ўзлаштирган “боғча опалар” жиний жавобгарликка тортиладими? Ёки “Боғча опалар билан сериалхонлик”... Ҳамкасбларимнинг тарбия масканларидаги боғча опалар ҳақида куюниб қалам тебратишлари бежиз эмас, албатта. Боиси, ёш болаларнинг характер хусусиятлари шаклланишида ота-онадан ҳам кўпроқ боғча муҳитининг, айниқса, боғча опаларнинг ўрни беқиёс.

БОЛАЛАР БОҒЧАСИДА УЧ КУН

Бир танишим, “Кизимнинг боғча опаси ҳайвонларга меҳр-шафқатли эди, катта бўлгач худди боғча опасига ўхшаган бўлди”, – дейди. Бир она эса тўрт яшар қизчаси боғчадан келганидан сўнг кўзгу ёнига ўтириб олиб, онасининг пардоз-андоз ашёларини юзининг ҳамма жойига суриб чиқишдан шикоят қилиб қолди. “Кейин кузатсам, – дейди она сўзларини давом эттириб, – тарбиячи қизнинг столи устида кўзгу тураркан, иш жараёнида, ўша кўзгуга қараб тез-тез пардоз қиларкан. Шунинг учун қизим ундан андоза олибди. Уни бошқа гуруҳга ўтказиб юбордим”...

Танқид келажак меваси дейишади. Боғча опалар орасида ўз касбининг устаси, фидойи, изланувчанлари ҳам кўпчиликини ташкил этади. Бу ҳақдаги маълумотларимизни бойитиш истагида пойтахтимизнинг Бектемир туманидаги 575-сонли мактабга-ча таълим муассасасида бўлиб, катта гуруҳ болалар тарбиячиси Бегойим МҮМИНҚУЛОВАнинг иш тажрибасини ўргандик.

КҶШНИ ХОНАДАГИ “АМЕРИКА”

Биринчи кун

Душанба кунги машғулота Заҳириддин Муҳаммад Бобур ҳаёти ва ижоди ҳақида болаларга маълумот бериш режалаштирилган. Тарбиячи болаларга Бобурмирзони Андижонда туғилиб, сўнг Ҳиндистонга бориб ҳукмронлик қилиш тафсилотлари ҳақида сўзлаб берди.

– У ўзга юртда шох бўлиб яшаса-да бир умр ўз юртини соғиниб ғазаллар битган, – дея тушунтирди.

Шу пайт болалардан бири: “Соғинч нима, боғча опа?”, – дея савол ташлади. Тарбиячи бироз ўйлиниб турди-да деди:

– Фараз қилинглар, ҳозир биз аэропортга бориб, самолётга ўтирамиз ва Америкага учиб кетамиз.

Болалар қўлларини худди самолёт каби ёйиб, ташқарига йўл олишди. Тарбиячи уларни қўшни гуруҳга олиб кирди. Болалар гуруҳга киргач:

– Мана Америкага ҳам етиб келдик. Бу ерда биз бир соат яшамиз, – деди мулоим оҳангда.

Болажонлар дастлаб қўшни хонадаги, яъни “Америка”даги кароватларни кўриб, “Бизникига ўхшаб кетаркан”, дея ҳайрат-

ланишди. Уйинчоқларни маза қилиб ўйнашди, расм чизишди. Орадан бир соат ўтгач болалар боғча опасининг ёнига келиб, гуруҳимизга кетайлик, дея бошлади. Шунда тарбиячи, нега, ахир бу ер Америка, жуда ҳам маза-ку, деди. Болалар эса, хонамизни соғиндик, дейишди.

– Ана, кўрдингизми болажонлар, соғинч ҳисси шундай бўлади. Биз дунёнинг қайси бурчагида яшамайлик, барибир она Ватанимизни соғинамиз. Ватан, бу – бизнинг уйимиз, кўчамиз, маҳалламиз, боғчамиз...

БОҒЧА ОПА, ҚУШЛАР КҶРИНАМАЙТИ-КУ?

Иккинчи кун

Бу кунги машғулот табиат қўйнида ўтказишга мўлжалланган экан. Тарбиячи дастлаб болаларга оддий қоғоздан “қушдон” ясашни ўргатди. Болалар жажжи бармоқчаларида қайчиларини айлантириб, қоғозларни кесиб, елимлаб қушдон ясашга киришишди. Нонушадан сўнг столлардан териб олинган нон ушоқларини қўлларидаги қушдонларга солиб чиқишди. Нон ушоқлари тўкилиб кетмаслиги учун қушдонларини авайлаб, ташқарига йўл олишди. Боғча худудидаги кенг майдончага чиқиб, қушдонларни дархат шоҳига, ерга, йўлакчага жойлаштиришди. Қушлар дон қидириб келавермагач, тоқати туга-

ган болалардан айримлари, боғча опа, қушлар кўринмаяпти-ку, қаерда ўзи улар, дея чуғурчуғур қила бошлашди. Тарбиячи уларга оёқ учида астагина қадам босиб, бино четига ўтиб кузатиб туришни буюрди. Орадан 10-15 дақиқа ўтгач, бир нечта қушлар пир-пир учиб келиб нон ушоқларини ейишни бошлашди. Урр-эй, деб юборишди чапак чалиб бир овоздан болалар ва хотиржам ўйнашга тушди. Бир болакай эса йўлакчалар четига эндигина буй қўза бошлаган майда ўтларни териб, боғча опасига тақдим этди. Тарбиячи болакайни чин юракдан бағрига босиб, раҳмат айтди.

НОН ЁПАЎТГАН БОЛАЛАР

Учинчи кун

Бу кунги машғулот ҳаммасидан ҳам қизиқ ва антиқа бўлди. Ростини айтсам, ўзим ҳам ҳеч кутмаганим. Эрталаб ўғил-қизларини боғчага олиб келган оналардан икки-уч нафари гуруҳга кириб, стулчаларга ўрнашиб ўтириб олишди. Навбатманавбат ўқиган эртақларини болалар олдида боғча опага айтиб беришди. Болажонлар қарсак чалиб, уларни олқишлашди.

Маълум бўлишича, тарбиячи бир ҳафта олдин болаларнинг қўлларига эртақ китоб бериб, китобдаги эртақни ота-оналаринг сизлар билан бирга

уйда ўқиб, сўнг менга мазмунини сўзлаб берсин, дея топшириқ берган экан. Кимдир боғча опанинг бу топширигини ота-онасига тўғри етказган, кимдир ёдидан ҳам чиқиб кетган, ёки ота-онаси эътибор қаратиш шарт эмас деб ўйлаган. Хуллас, шу кун қайси онанинг фарзандига эътиборли экани маълум бўлди.

Ҳаммасидан энг қизиги тушлиқдан сўнг юз берди. Болалар уйқудан уйғонгач юз-қўлларини ювишди. Тарбиячи стол устига елим тоғорачани қўйиб хамир қоришга киришди. Болаларнинг бири тоғорачага сув қуйиб турса, бошқаси туз солди. Яна бири эса ун сепиб турди. Бир зумда хамир ҳам тайёр. Оширилган хамирни роппароса 22 бўлакка бўлиб, болаларга тарқатди. Улар зувалаларни бармоқчалари билан ёйиб, нон шаклига келтиришди. Бирининг юзи, бошқасининг эса бурччалари оппоқ унга бурканди. Кузатиб турсан кимдир сездирмай хамирни бир учидан оғзига солиб мазасини кўрар, ёнидаги ўртоғига “яхши” дегандек маънодор қараб қўярди. Худди ошпазлардек тизилишиб, жажжи қўлчаларидаги қулчаларни маҳкам ушлаб ошхона томонга йўл олишди. Ошпаз болалар уларнинг қулча нонларини газ печига жойлаштирди. Ҳаммаёқни мазали қулчаларнинг ҳиди тутиб кетди.

– Ох, қандай мазали-я, бу дунёда нон хидидан тотлироқ, тўйимлироқ нарса бўлмас керак, – деди тарбиячи болаларнинг қўлларидаги қулчаларга меҳр билан боқиб.

Газ печида қип-қизариб пишган нонларни ликопчаларга солган болалар гуруҳига шошилишди. Иссиққина нонларни сутли чойга ботириб-ботириб бир-бирларига мақтаниб еб ўтирган болажонларнинг бахтиёрлигини таърифлашга сўз ожиз. Ҳозир уларнинг хаёлида қорин тўйғазиш эмас, ўз меҳнатидан завқ олиш ва ўша меҳнатларини ота-онасига ҳам кўрсатиш ҳисси қучли эди. Буни уларнинг сўзларидан сезиш қийин эмас... “Мен уйга бориб, ойижонимга нон пишириб бераман...”, “Мен эса бувимга”, “Мен дадамни яхши кўраман, дадам ишдан келса иссиққина нон билан чой ичди”...

Ораулари осмон қадар болажонлар билан хайрлашар эканман, эртанги кунимиз эгалари мана шундай фидойи, заҳматқаш, изланувчан, болаларни севувчи инсонлар қўлида эканидан бахтиёрлик ҳиссини туйдим. “Бугун мен ҳам болаларимга ўз қўлларим билан иссиққина қулча ёпиб бераман...”

Нигора РАҲМОҶОВА,
журналист

10 | СИЗГА ТАШАККУР

“Электромагнит мослашув маркази” давлат унитар корхонасида фаолият юритаётган ёш мутахассислар ҳақида гап кетгудай бўлса, албатта, биринчилар қаторида тургун ва йўлдошли алоқа бўлими 2-тоифали муҳандиси Асан ФЕЙЗУЛЛАЕВ номи тилга олинди. “Ақлли, шижоатли, изланувчан йигит”, дея таъриф беришади унга. Бу бежиз эмас.

АҚЛЛИ,
ШИЖОАТЛИ,
ИЗЛАНУВЧАН

катта масъулият юклади.

— Асан Фейзуллаев бугунги кунда республика ҳудудида 1ГГдан юқори бўлган радиоре, қисқа тўлқинли, Wi-Fi diapazonидаги ҳамда ер сунъий йўлдош радиоэлектрон воситалари учун лойиҳалаштириш ва қуриш, олиб кириш, шунингдек, фойдаланиш рухсатномаларини расмийлаштириб келмоқда, — дейди корхона директорининг биринчи ўринбосари Насибохон Исмоилов. — У ўз вазифасини виждонан бажарадиган, назарий, амалий

ҳамда техник жиҳатдан чуқур билимга эга мутахассис. У, шунингдек, “Электромагнит мослашув маркази” ДУК ва унинг вилоятлардаги таркибий тузилмаларида бириктирилган diapozонда радиочастота спектридан фойдаланишни тартибга солиш, радиочастоталардан фойдаланиш учун рухсатномалар бериш, радиочастота тақдимотларини рўйхатга олиш ва улардан фойдаланиш устидан назорат олиб боради. Асан Фейзуллаев каби ёшлар корхонамиз келажаги ҳисобланади.

У бўлимда ИСО 9001:2008 сифат менежменти билан боғлиқ барча ҳисоботлар ва ижро интизоми бўйича ишларни амалга ошириш билан бирга янги ишга келган ёшларга устозлик ҳам қилмоқда.

Асан Фейзуллаевнинг ўз корхонаси ва соҳа ривожига қўшаётган ҳиссаси Ўзбекистон Республикаси ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги томонидан ўзи каби юрт иши учун фидойи ёшлар қатори муносиб тақдирланди — у вазирлик ташаккурномасига эга бўлди.

Муборак МИРКАМОЛОВА

НАЗАРИЯДАН АМАЛИЁТГА

Тошкент ахборот технологиялари университети Қарши филиали талабалари ва профессор-ўқитувчилари учун вилоятдаги соҳа ташкилот ва корхоналари томонидан режа асосида мастер класслар, семинар-учрашувлар ўтказилиши самарали йўлга қўйилган.

ТАЛАБАЛАР
МАҲОРАТ ДАРСИДА

Режага кўра, телекоммуникация йўналишида таҳсил олаётган 3-босқич талабалари “Ўзбектелеком” АК “Телекоммуникация транспорт тармоғи” филиалининг 8-техник боғламасида бўлди. Боғлама бошлиғи Ҳамид Раҳимов ва муҳандислари талабаларга “Оптик толали алоқа линияларининг қурилиш жараёнлари ва уларга техник хизмат кўрсатиш (пайвандлаш)” мавзусида маҳорат дарси ўтказишди. Маҳорат дарсида компютер ва телекоммуникация тармоқларида бир неча турдаги кабеллар қўлланилиши ҳақида атрофлича назарий ва амалий маълумотлар берилди. Жумладан, экранлаштирилмаган ўрама жуфт UTP (Unshielded Twister Pair), экранлаштирилган ўрама жуфт STP (Shielded Twister Pair), коаксиал кабел (“йўғон” ёки “ингичка”), оптик толали кабелларнинг тузилиши ва параметрлари кўриб чиқилди.

— Оптик толали кабел қаттиқ шиша қобиқ билан ўралган ва ташқи химоявий пластик қобиққа эга бўлган юпқа ихчам шиша толалардан иборат эканлигини амалиётда кузатдик, — дейди 3-босқич сардори Бекзод Ҳамроев. — Битта кабелда бир

неча юзлаб бундай ўтказгичлар бўлиши мумкинлиги, кўп толали сонига эга бўлган оптик толали кабел бўйлаб кўп миқдордаги хабарларни узатиш имконияти борлиги, оптик толали кабел бўйлаб маълумотларни узатиш тезлиги жуда юқори бўлиши, бундай кабелларнинг қиммати туриши ва ундан компютер тармоқлари телекоммуникацияларининг магистрал, юқори тезликдаги сегментларни ётқизишда фойдаланиш юзасидан билимларини мустаҳкамлади.

Маҳорат дарси жараёнида оптик алоқанинг ривожланиш тарихига назар ташланиб, талабалар инсон ахборотларни узоқ масофаларга узатишда оптик сигналлардан фойдаланганлиги, Ўзбекистон телекоммуникация тизимининг кўплаб йўналиши бўйича дунёнинг жуда кўп мамлакатларига чиқадиغان тўғридан-тўғри халқаро каналлари мавжудлиги ва буларда ҳам оптик толали ва сунъий йўлдошли тизимлардан фойдаланилаётгани ҳақида тушунчаларга эга бўлишди.

Афтондил ИСМОИЛОВ,
“Xabar”нинг Қашқадарё
вилоятидаги мухбири

ТАДБИР

САРҲИСОБ ВА ИСТИҚБОЛ

“COSCOM” МЧЖда касба уюшмаси қўмитасининг ҳисобот-сайлов конференцияси бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон ахборот технологиялари ва оммавий коммуникация ходимлари касба уюшмаси вакиллари ҳамда компания бошланғич ташкилотларининг делегатлари иштирок этди.

Тадбирда компанияда узоқ йиллардан буён касба уюшма фаолиятига бош-қош бўлиб, доимо ходимларнинг ҳуқуқ ва манфаатини ҳимоя қилиш, уларнинг иш шароитларини, меҳнат муҳофазаси ва маданий ҳордиқ чиқаришини иш фаолиятининг асосий мезонига айлантирган Нусрат Исоқовнинг сўнгги беш йиллик фаолияти ҳақидаги ҳисоботи юқори баҳоланди.

— Касба уюшмалари фа-

олиятида ижтимоий масалалар катта ўрин эгаллайди, — дейди делегат, компаниянинг дилерлик тармоғи бўйича ҳисобот гуруҳи раҳбари Лилия Даянова. — Айниқса, меҳнат-кашлар бўш вақтларини мазмунли ўтказишлари учун оммавий спорт турларига, санаторийларга, фарзандларини дам олиш оромгоҳларига имтиёзли тарзда жалб этиш касбақўмлардан ўз ишига масъулият билан ёндашишни тадлаб этади. Бу борада биз компания ишчи-ҳодимлари доимий эътиборида эканлигимиздан мамнунмиз.

Ҳа, етарлича меҳнат шариоити, эътибор ва эътироф

бор жойда ҳамisha ишчан кайфият ҳукмрон бўлади. Касба уюшмаси аъзолари билан ҳамкорликда келгусида фаолиятни янада такомиллаштириш борасида яқин келажакка мўлжалланган устувор вазифалар белгилаб олинган тадбирда “COSCOM” МЧЖда касба уюшмаси қўмитаси раислигига компания мутахассиси Муҳиддин Жўраев сайланди.

Байрамонга руҳда ўтган конференцияда касба уюшмасининг фаол аъзолари ташаккурнома ва эсдалик совғалари билан тақдирланди.

Г.ТУРҒУНБОВА

ЯНГИ ҚОНУН
ТАРҒИБОТИ

Тошкент ахборот технологиялари университети Самарқанд филиалида 2019 йил 6 декабрда қабул қилинган Ўзбекистон Республикасининг “Касба уюшмалари тўғрисида”ги қонуни тарғиботига бағишланган тадбир бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси касба уюшмалари федерацияси ижтимоий-иқтисодий ҳимоя бўлими мудир Маҳмуджон Исаев, Самарқанд вилояти бирлашган касба уюшмалари кенгаши раис ўринбосари Бегзод Уралбоев, ТАТУ Самарқанд филиали ҳамда Самарқанд вилоятидаги алоқа корхоналари ходимлари иштирок эттиди.

Тадбирда Маҳмуджон Исаев иштирокчиларга янги қонуннинг мазмун ва моҳияти, унинг амалиётда қандай қўлланилиши тўғрисида тушунчалар берди.

Тадбир давомида янги қонун юзасидан қизгин савол-жавоблар ва музокаралар бўлиб ўтди. Яқунда иштирокчиларга Ўзбекистон Республикасининг “Касба уюшмалари тўғрисида”ги янги қонуни Олий Мажлис Қонунчилик палатаси томонидан қандай қабул қилинганлиги тўғрисидаги видеоролик ҳавола этилди.

Абдуғафур ҲОТАМОВ,
ТАТУ Самарқанд филиали матбуот котиби

ЎН ТЎРТ КУНЛИК ТАҲЛИКА ОРТГА ЧЕКИНДИ

Хитойда тарқалган коронавирус гриппи бугун бутун дунёни оёққа тургазди. Барча мамлакатлар қатори Ўзбекистон ҳам турли мақсадларда Хитойда сафарда бўлган жами 584 нафар ватандошимизни жорий йилнинг 4-6 феврал кунлари учта чартер рейс орқали мамлакатимизга олиб келди.

Ҳар бир рейсга Соғлиқни сақлаш вазирлигининг малакали инфекционист ва эпидемиолог мутахассислари жалб этилиб, парвоз олди ва парвоз давомида олиб келинаётган фуқароларнинг саломатлиги тиббий кузатув остига олинди. Парвоз давомида йўловчилар орасида тана ҳарорати кўтарилган ва соғлигида ўзгаришлар бўлган фуқаролар аниқланмади.

Шунингдек, йўловчилар самолёт трапидан тушишлари билан, шу ернинг ўзига мутахассислар томонидан уларнинг эгнидаги кийимлари ҳамда уларнинг қўл юклари тегишли тартибда зарарсизлантирилди. Шундан сўнг ҳамюртларимизни ўн тўрт кунлик карантин эълон қилиш мақсадида турли тиббий муассасаларга жойлаштирилди.

18 феврал куни "Бўстон" санаторийсида жойлаштирилган 294 нафар талабаларни карантин муддати якунига етиши муносабати билан уйига кузатиш маросими бўлиб ўтди.

– "Бўстон" санаторийси тўлиқ карантин талаблари асосида жиҳозланди. Кузатув олиб бориш учун тегишли тиббий жиҳозлар ва зарур дори воситалари билан таъминланди, – дейди Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳузуридаги Санитария-эпидемиология осойишталик агентлиги директори Баҳром Алматов. – Хусусан, коронавирус диагностикаси воситаларининг зарур захиралари яратилиб, керакли дори ҳамда дезинфекция воситалари, ускуналар, сарфлаш материаллари, шу-

нингдек, шахсий ҳимоя воситалари билан таъминланди. Соҳанинг етук мутахассислари томонидан Ухан шаҳри ва Хитойнинг бошқа ҳудудларидан олиб келинган фуқаролар алоҳида назорат остида бўлиб, мунтазам тиббий текширувлардан ўтказилди. Шунингдек, мазкур тиббиёт муассасаларида барча керакли маиший воситалар ва зарур озик-овқат маҳсулотлари билан таъминланди. Ошхоналарда 14 кунлик таомнома тузилиб, кунига уч марта сифатли овқатланиш ташкил этилди.

Барча муассасаларда юқумли касалликлар бўйича малакали вирусолог, эпидемиолог ва бошқа етакчи шифокор-мутахассислар иш олиб боришди. Улар карантин муассасасида белгиланган муддат якунига етгунга қадар фаолият юритишди. Шунингдек, фуқароларнинг хавфсизлигини таъминлаш ва жамоат тартибини сақлаш мақсадида ички ишлар органлари, Миллий гвардия ходимлари жалб этилиб, улар алоҳида биноларга жойлаштирилди.

– Хитойда хавотирли эпидемия вазиятдан анча тушкун аҳволга тушиб қолган эдик, – дейди бўқалик Севара Миралиева. – Ана шундай қийин вазиятда давлатимиз томонидан кўрсатилган ғамхўрлик бизни жудаям қувонтирди. Юртимиз тупроғига қадам қўйишимиз билан кўнглимиз хотиржам бўлди. Биз жойлашган санаторийда барча шароитлар яратилган экан.

Карантин объектларида сақланаётган фуқароларнинг оила аъзолари ва яқин қариндошлари билан мулоқот қилишлари учун телефон аппаратлари ўрнатилди. Бундан ташқари, Ташкент шаҳридаги Стоматология инсти-

тутида карантиндаги фуқаролар билан уларнинг ота-оналари ва яқин қариндошлари мулоқоти учун видеоконференцалоқа воситалари ва телефон аппаратлари ўрнатилган "Call-center" фаолият юритди.

– Икки ҳафта айтишгагина осон, – дейди Назира Фуломова. – Хитойда ўғлим Ҳожиакбар ва келиним Рушона таҳсил олади. Ваҳимали гаплар, албатта, одамнинг ҳаловатини ўғирлайди. Кечаю кундуз ташхислар яхши чиқсин, дея дуо қилиб ўтирдик. Мана бугун болаларимни соғ-саломат бағримга босаётганимдан жуда бахтиёрман. Улар мен учун қайтадан туғилган кун бугун.

– Албатта бутун дунё бу эпидемия ҳақида тўхтовсиз бонг уриб ётган бир пайтда фарзандингизнинг ҳам ўша ерда эканлиги она сифатида қалбингизни безовта қилади, – дейди онколог шифокор Хилола Рустамова. – Ўғлимга, аввало, шифокор сифатида ўзини қандай ҳимоялаш кераклиги бўйича тавсиялар бердим. Ўзбекистонга қайтган яна нималарга эътибор бериш кераклигини тез-тез эслатиб, ўзини қандай ҳис қилаётганини суриштириб турдим. Айтмоқчиманки, ҳеч қандай касаллик сабабсиз тарқалмайди. Ҳар бир инсон болалиқдан тиббий маданиятини шакллантириб бориши лозим. Оддийгина гигиеник қоидаларга риоя қилиш – бемор ҳолида жамоат жойларида ниқобсиз юрмаслик, қўлни совунлаб ювиш аслида одамдан кўп меҳнат талаб қилмайди. Озгина қўнт ва ҳафсала керак...

Яқинда мана шу коронавирусни биринчилардан бўлиб аниқлаган хитойлик шифокор вафоти ҳақидаги хабар тарқалди. Албатта бундай катта масштабдаги эпидемиядан шифокорларнинг ҳам "қуруқ" қолмаслиги тарихдан маълум. Ҳар қандай эпидемия билан курашишда қанчадан-қанча фидоий шифокорларнинг ҳиссаси бор ва афсуски улар орасида беморлар каби вафот этганлари ҳам бисёр. Ҳўш, шифокору ҳамширалар бундай таҳликали вазиятда ўзларини қандай ҳис қилишади?

– Хитойдан талабаларнинг келиши учун мана шу ерда тайёргарлик кўрилаётган пайтдаёқ нафақат шифокорлар биз ҳамширалар икки ҳафта ҳеч қаяққа чиқмаслиги ҳақида маълумотга эга эдик, – дейди ҳамшира Зоҳида Раҳимова. – Ва кимнинг чекига шу ерда қолиш, улар билан бирга бир ҳаводан "нафас олиш" тушган бўлса бажонидил рози бўлдик. Улар билан биринчи кунданок ҳеч қандай кўрқувларсиз мулоқотга киришдик. Бир кунда икки марта лаб текширдик. Албатта, бизни масъул идоралар, аввало, соғлиқни сақлаш вазирлиги барча ҳимоя

воситалари билан таъминлади. Бугун уларга жавоб берилганидан, ота-оналар қариндошлари дилидаги хавотир барҳам топганидан хурсандимиз. Улар бизга ўз фарзандларимиздек азиз бўлиб қолишди. Юртдошларимга айтмоқчи бўлганим, ваҳимага ўрин йўқ. Аммо хотиржам бўлишга ҳам ҳаққимиз йўқ. Ўрни, ҳар бир инсон соғлом турмуш тарзига риоя қилиши шарт...

Албатта тарқалаётган ўринли ва ўринсиз хабарлар одамларни ваҳимага солиши аниқ. Ҳўш, Хитойда яшаётган, бош олиб кетишга бошқа бошпанаси бўлмаган хитойликларнинг ўзлари бу мусибатни қандай кутиб олишди?

– Бўлғуси журналист сифатида ва у ёқдаги вазият билан бу ердаги вазиятни таққослаган ҳолда шунга айтишим мумкинки Хитойда яшаётганлар бизнинг юртдошларимиздек ваҳимага ёки тушкунликка тушиб қолишгани йўқ, – дейди навоийлик ҳамюртимиз Отажон Эсанбаев. – Мен яшаган провинциядагилар ҳам кундалик оддий ҳаётларини давом эттиришмоқда. Мени ҳайрон қолдиргани, баъзи журналистлар ёки блогерларнинг ортиқча ваҳима кўтаришаётгани. Тўғри, бу эпидемия баъзи инсонларни ҳаётдан олиб кетаётгани, бутун дунё иқтисодиётга зарар етказаятгани ачинарли, лекин бундай ёлғон миш-мишларнинг тарқатиши вазиятни янада чигаллаштиради. Мана шу ҳолат орқали яна бир нарсани англаб етдим. Ҳамма хабарларга ҳам ишонавериш ва хайп учун ортиқча ваҳима кўтариб ахборот тарқатиш яхши эмас экан. Яна бир гап: биз, Хитойда ўқийётган талабалар бир-биримизга эътиборсиз эдик. Мусибат бизни қозғаштирди. Хитойда ўқийётган талабалар ижтимоий тармоқларда гуруҳ очиб бир-биримиздан хабарлашиб турибмиз, бу ерда ҳам кўпчилик билан дўстлашдик.

Ҳа, ҳамюртларимизнинг бу синовдан эсон-омон ўтиб олганидан биз ҳам хурсандимиз. Уларнинг тушкунликка тушмасликларига, ўзларини хотиржам тутишларига, бемалол ўқишларини онлайн тарзда давом эттиришга яратилган шарт-шароит, шифокорларнинг, уларнинг тақдирига қайғурган масъул раҳбарларнинг эътибори, қўллаб-қувватловининг ўрни беқиёс. Фақат ўғил-қизларимиз энг оғир кунда ташлаб қўймаган, бағрини кенг очиб кутиб олган ўз юртини келгусида унутмас, ривожига ҳисса қўшишга бел боғласалар бас. Ҳозирча эса уларнинг ўқиш ва ишларига улкан омадлар тилаймиз.

Барно СУЛТОНОВА,
"Xabar" муҳбири

12 АЛОҚА ОЛАМИДА

ХАВФСИЗЛИК

КОРОНАВИРУС САБАБЛИ ЭНГ ЙИРИК ЭЛЕКТРОНИКА КЎРГАЗМАСИ ҚОЛДИРИЛДИ

Хабарингиз бор, ҳар йили анъанавий тарзда феврал ойида Испаниянинг Барселона шаҳрида дунёдаги энг йирик кўргазмаларидан бири – Бутунжаҳон мобил конгресси (Mobile World Congress, MWC) бўлиб ўтади. Бироқ бу йил Хитойдан тарқаган янги турдаги коронавирус сабабли ушбу кўргазма бекор қилинди. Бу ҳақда кўргазма ташкилотчилари — GSMA уюшмаси хабар берди.

Кўргазмани қолдиришдан мақсад дунёнинг турли бурчакларидан келувчи тадбир меҳмонларининг хавфсизлигини таъминлашдир.

“GSMA коронавирус эпидемияси билан боғлиқ глобал хавотир, сафарлар билан муаммолар ва бошқа ҳолатлар тадбирни ўтказишни имконсиз қилиши сабабли MWC-2020ни бекор қилди”, — дейилади ташкилотчилар хабарида.

Кўргазма 24-27 феврал кунлари Барселонада бўлиб ўтиши керак эди. Mobile World Congress мобил саноатининг энг йирик кўргазмаларидан бири ҳисобланиб, унда соҳанинг энг охириги ишланмалари намойиш этилади. Кўргазмага ҳар йили 100 мингдан кўпроқ одам ташриф буюради.

Ушбу кўргазмага энг йирик мобил мослама ва аксессуар ишлаб чиқарувчилари

ташриф буюришаётган эди. Уларнинг кўпчилиги энг муҳим ишланмалари тақдироти учун ушбу майдонни танлашади. Масалан, бу йил MWCда Xiaomi Mi 10, шунингдек, Sony, ZTE, TCL ва бошқа бир қатор компанияларнинг янги смартфонлари намойиш этилиши кутилаётганди.

Кўргазмани бекор қилиш қарори бир неча ўнлаб йирик компаниялар, жумладан, Amazon, Ericsson, Facebook, Intel, LG, Nokia, Sony, Vivo, Nvidia, Cisco ва HMD иштирок этмаслигини эълон қилганидан кейин қабул қилинган.

Бу компанияларнинг барчаси Хитой ва Осиёнинг бошқа мамлакатларидан минглаб журналистлар иштирок этувчи тадбирда ўз ходимлари саломатлигини хавф остига қўймаслик учун шундай қарорга келишган.

РЕЙТИНГ

ҲАМЁНБОП СМАРТФОНЛАРНИНГ ЭНГ КУЧЛИЛАРИ АНИҚЛАНДИ

AnTuTu мутахассислари ўрта бюджет тоифасига кирувчи энг унмкор смартфонлар рейтингини тузишди.

Global Top 10 Best Performing Mid-range Phones, January 2020	Rank	Phone Model	Score
1	Redmi Note 8 Pro	290239	
2	Mi Note 10	264898	
3	Mi 9T	260382	
4	Samsung A80	250884	
5	realme XT	224011	
6	Mi 9 SE	223441	
7	realme Q	222718	
8	Mi 9 Lite	215624	
9	Redmi Note 7 Pro	215060	
10	Vsmart Live	214421	

Ушбу рейтингда етакчи погонани Redmi Note 8 Pro смартфон банд этди (нархи — 250 доллар атрофида).

Юқори самарадор, аммо нархи “айфон”лардан бир неча қарра арзон смартфонлар рейтингда иккинчи ўринга Xiaomi Mi Note 10, учинчи ўринга Xiaomi Mi 9T лойиқ топилди.

Кучли бешликка Samsung Galaxy A80 ҳамда realme XT ҳам кирди.

ИНТЕРНЕТ

БЕПУЛ WI-FI БЎЛМАЙДИ: GOOGLE ОЛАМШУМУЛ ЛОЙИХАСИНИ БЕКОР ҚИЛДИ

Хориж оммавий ахборот воситалари хабарларига кўра, Google компанияси сайёрамиз аҳолисини бепул Wi-Fi билан таъминлашга қаратилган оламшумул Station лойиҳасини бекор қилди.

Мобил интернет арзонлашиб кетди, Google лойиҳасини амалга ошириш учун эса пичоққа илингулик бизнес-модел яратишнинг иложи бўлмади.

Компания вакиллари кўра, Stationга энди эҳтиёж йўқ, Google ушбу лойиҳасини омма эътиборига биринчи марта 2016 йилда тақдим этган ва бутун дунё бўйлаб бепул интернет жорий этишга ваъда берганди.

Аммо кейинчалик лойиҳа “ўхшамади”, ушбу бизнесни ривожлантиришнинг истиқболли ечимлари топилмади.

Лойиҳа бутунлай тўхтатилди, шу пайтгача ўрнатилган база станциялари эса улардан фойдаланишни истаган ҳамкорларга таклиф этилмоқда.

АЙФОНОМАНИЯ

АРЗОН “АЙФОН” ТАҚДИМОТИ ҚАЧОН?

Apple янги қурилмаларини 31 март куни тақдим этади. Бу ҳақда iPhone-Ticker сайти хабар берди.

Тақдимот кунининг бош анонси компаниянинг ихчам ва нисбатан анча арзон нархда сотилиши кутилаётган iPhone 9 смартфони бўлиши кутиляпти. Арзон “айфон” 3 апрелдан сотувга чиқади. Хабарларга кўра, худди шу куни янгиланган iPad Pro ҳамда “AirTag” ҳам тақдим этилади.

Apple компанияси одатда ўз тақдимотларини баҳорнинг биринчи ойида ўтказиши: масалан, ўтган йилнинг баҳорида Apple News+ ҳамда Apple Arcade сервислари тақдим этилганди, 2018 йил март ойи охирида эса янги ва ҳамёнбоп iPad яратилиши ҳақида журналистларга маълум қилинганди.

Худди шу тақдимот куни ёки икки-уч кун ўтиб, Apple мобил қурилмалар учун операцион тизимнинг янги тарқини — iOS 13.4ни ҳам тақдим этиши эҳтимолда тугилмоқда.

КОМПАНИЯЛАР

ALIBABA СОФ ФОЙДАНИ 56 ФОИЗГА ЎСТИРДИ

Alibaba Group компанияси 2019 йилни жуда муваффақиятли якунлади. Бироқ компания раҳбари Дэниел Чжан Covid-19 коронавирусини компания бизнесига салбий таъсир қилиши мумкинлигидан огоҳлантирди.

Компания ҳисоботига кўра, 2019 йил тўртинчи чорагида Alibabанинг тушуми 23,2 млрд. долларни ташкил қилган ва 2018 йилнинг шу даврига нисбатан 38 фоизга ўсган. Компаниянинг соф фойдаси эса 56 фоизга ўсиб, 7,5 млрд. долларга етган. Бундай муваффақиятга 11 ноябрда Хитойда нишонланувчи “Бўйдоқлар куни”да ўрнатилган янги савдо рекорди ҳам сабаб бўлган.

Бироқ истиқболда компаниянинг барча бўлинмалари кўрсаткичлари пасайиши мумкин. Alibaba маълумотларига кўра, Uniqlo, Big Eve va Estee Lauder каби йирик брендларнинг савдоси ҳамми коронавирус эпидемияси оқибатида бир ойда 40-80 фоизгача камайиб кетган. Шунингдек, айнан коронавирус сабабли компаниянинг кўплаб ходимлари янги йил таътилларида кейин ишга чиқмаган ва шу сабабли тоғлар етказилиши издан чиққан.

Саҳифани С.ТЕМИРОВ тайёрлади.

СМАРТФОНЛАР

SAMSUNG GALAXY S20 ULTRA — ЭНГ ЯХШИ ЭКРАНЛИ СМАРТФОН

DisplayMate мутахассислари Samsung Galaxy S20 Ultra смартфонни дисплейга энг юқори баҳони қўйишди, деб ёзмақда Astera. Нақ 12та рекорд!..

Дейишяптики, бу смартфоннинг экрани шунчалик зўрки, самарадорлиқ, мутлақ юқори аниқликда ранглар узатишдан тортиб, энг кўп ранглар жамланмасигача, бўғи энг ёрқин нур таратишгача унга етадигани топилмади.

Samsung Galaxy S20 Ultra шу тариқа бугунги смартфонлар бозоридagi энг яхши экранли қурилма дея эътироф этилиб, энг юқори балл тўплади: А+.

ПРОЦЕССОРЛАР

ЯНГИ SNAPDRAGON ЧИҚАРИЛДИ

Qualcomm компанияси ўзининг учинчи авлод 5G модеми — Snapdragon X60ни расман тақдим қилди.

Ушбу чип 5 нанометрли тузилмага эга илк 5G модем бўлиб, чип орқали тармоқдан 7,5 Гбит/сониягача, тармоққа эса 3 Гбит/сониягача бўлган тезликда маълумот юклаш мумкин бўлади. Модем айни дамда 5G алоқасининг ҳам mmWave, ҳам Sub-6 версияларини қўллаб-қувватлайди. Олдинги авлод X55 каби X60 ҳам TDD ва FDD тармоқларидан ишлайди. SoC, шунингдек, 4G LTE, 3G ва 2G тармоқларини ҳам қўллаб-қувватлайди.

БЛУМБЕРГ: "ТРАМПДАН ҚУТУЛИШ УЧУН ҲАММА ПУЛИМНИ САРФЛАЙМАН!"

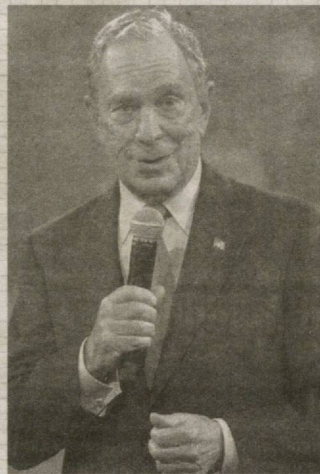
Миллиардер ва Нью-Йорк шаҳрининг собиқ мэри Майкл Блумберг, агарда АҚШ президентлиги учун сайловларда ғолиб чиқса, ўзига қарашли Bloomberg LP компаниясини сотиб юбормоқчи. Бу ҳақда Wall Street Journal Блумбергининг сайловолди штабига асослиниб хабар тарқатди. 1981 йилда асос солинган ушбу компания бугунги кунда 60 миллиард АҚШ долларига баҳоланмоқда.

Блумберг штаби вакили Тим О'Брайен компанияни хоржий ёки хусусий маъмуриятга сотиб ололмаганини ҳам таъкидлаганича, Майкл Блумберг ҳозирги президент Доналд Трампнинг мутлақо акси. "Бизнинг назаримизда, Трамп ўз молиявий манфаатларидан воз кечмагани АҚШ президентлиги учун катта доғ бўлиб тушди", – деган Тим О'Брайен журналистларга.

Forbes.com маълумотида кўра, Майкл Блумберг дунё бойлари рейтингда ўзининг 58,4 млрд. АҚШ доллари билан 9-ўринни эгаллаб турибди. "Асосий мақсадим – Доналд Трампдан қутулиш. Трампдан халос бўлиш учун ҳамма пулимни сарфлайман... Нимани хоҳла-

япсиз, кўп пул сарфлашимни ёки кам?" – дейди Блумберг "Рейтер" агентлигига берган интервьюсида.

Блумберг ўтган йилнинг ноябрида сайловолди пойгасига қўшилди ва, ОАВнинг хабарига кўра, телевизион рекламага қарийб 200 миллион доллар сарфлаб улгурди. Блумберг Трампнинг фаол рақиблиридан бири ҳисобланади ва сайловда уни енгишини ваъда бермоқда. Бироқ демократлардан ягона номзодини кўрсатиш учун, биринчи навбатда, партия ичидаги сайловда (праймериз) овоз берувчилар, кейин эса июлда партия кенгаши вакилларининг аксарияти қўллаб-қувватлаши зарур. Ҳозир бу масалада Блумберг партиядошлари ораси-

да бешинчи ўринда. Бу борада етакчи Жо Байдендан қарийб 20 фоиз орқада қолмоқда.

Мураккаб сиёсий тузилмага ҳар қандай ўзгаришлар таъсир қилиши мумкин, бу ҳам Капитолийдаги республикачилар, ҳам президент Доналд Трамп (Forbes глобал рейтингда 766-ўринда, молиявий ҳолати – 3,1 миллиард доллар) учун қимматга тушиши мумкин. Кўриниб турибдики, Оқ уйнинг амалдаги раҳбари рейтинглари хавас қиларли даражада эмас. Бир томондан, у солиқларни камайитириш, маҳаллий ишлаб чиқарувчини ҳимоялаш ва ишчи ўринларни ошириш имконини берувчи иқтисодийни муҳофаза қилишга қаратилган сиёсати туйғайли аҳолининг каттагина қисми томонидан қўллаб-қувватланади. Бошқа томондан эса, республикачилар вакили муҳожирларга бўлган муносабати ва соғлиқни сақлаш соҳасидаги тушунарли позицияси сабаб кўплаб ҳужумлардан ҳимояланишига тўғри келмоқда.

Эслатиб ўтамиз, АҚШда президентлик сайловлари 2020 йилнинг ноябр ойида бўлиб ўтади.

Коронавирус Эронга ҳам етиб борди

Мамлакат соғлиқни сақлаш вазирлиги коронавирус инфекциясининг дастлабки иккита ҳолати ҳақида хабар берди. Вазирлик матбуот хизмати таъкидлаганидек, юборилган намуналарнинг дастлабки таҳлиллари ижобий натижа берди. "Яқини натижаларни билиш учун қўшимча синовлар ўтказилади", дейилади вазирлик баёнотида.

Вирусдан шубҳа қилинган одамлар алоҳида ажратиб қўйилди. Агар охириги натижаларда ҳам касаллик тасдиқланса, бу расмийлар томонидан тасдиқланган коронавирус инфекциясининг Эрондаги биринчи ҳолати бўлади.

i-Sanj Марказий Осиёдаги биринчи виртуал телебошловчи

Қозоғистон телевидениесига виртуал бошловчи пайдо бўлди. У таътил, маош, гримга эҳтиёж сезмайди ва узукун ишлашга тайёр. i-Sanj деб номланган голограмма қозоғистонлик актёр Санжар Мади қиёфасида ишляниб, кундалик иқтисодий янгиликлар блокинни олиб боради.

Виртуал бошловчи лойиҳаси устида ишлаган жамонанинг таъкидлаганича, ўзига хос мазмундаги янгиликларни технологик персонажлар тақдим қилиши керак. Лойиҳанинг "антиқалиги" ҳам айнан шунда – интеллектуал контент ва янги технологияларни бирлаштиришдан иборат. Таъкидлаганича, кибер-бошловчи i-Sanj янгиликларни тезкор ва бехато ёритишда янги имкониятларни очади. У таътил, маош, гримга эҳтиёж сезмайди ва узукун ишлашга тайёр.

ЮНИСЕФ: энг бахтли болалар Норвегияда

БМТнинг ЮНИСЕФ жамғармаси болаларнинг яшаши ва ривожланиши учун энг яхши ва энг ёмон шароитларга эга давлатлар рейтингини эълон қилди. Халқаро ташкилотнинг таълимига кўра, болалар учун энг яхши шароитлар Норвегияда яратилган.

Бу ҳақда БМТнинг "Дунё болалари учун келажак" деб номланган маърузасида маълум қилинган. Маърузага кўра, болаларнинг келажаги учун энг яхши шароитлар Норвегия, Жанубий Корея, Нидерландияда яратилган. Етакчи ўнналикдан Франция, Ирландия, Дания, Япония, Белгия, Исландия, Британия ҳам ўрин олган. Болалар учун энг ёмон шароитлар эса Сомали, Чад, Марказий Африка Республикасида қайд қилинган.

Мутахассислар маърузада 180та давлатда болалар учун яратилган имкониятларни таққослаган. Унда болаларнинг яшаши ва равнақ топиши учун яратилган шароитлар, жумладан давлатнинг соғлиқни сақлаш, таълим тизимлари ривожлангани, экологияси, иқтисодий таҳлил қилинган.

Шаржада "Донишмандлик уйи" очилади

Жорий йилнинг апрелида БААнинг Шаржа шаҳрида "Донишмандлик уйи" номи берилган замонавий кутубхона ва маданият маркази мажмуаси очилади.

Икки қаватли ушбу мажмуа 12 минг квадрат метр майдонни эгаллаган бўлиб, 105 минг китобни сиғдирган кутубхона, муҳокама ва мутолаа заллари, кўргазмалар зали, болалар майдончаси, қаҳвахона ва ресторандан иборат.

Шаржа шаҳри ўтган йили ЮНЕСКО томонидан Бутунжаҳон китоб пойтахти деб эълон қилинган эди.

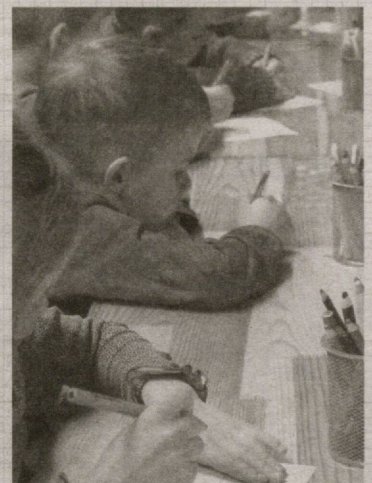

Нетаняху устидан суд жараёни бошланади

Исроил Бош вазирининг коррупция бўйича суд жараёни 17 март куни бошланади, дея хабар беради Исроил Адлия вазирлиги. Мамлакат бош вазирлари орасида биринчи бўлиб жиноятда айбланган 70 ёшли Нетаняху ўзига қарши олиб борилаётган учта коррупция ишидаги айбловларни рад этган.

Уни март ойида суддаги курашдан ташқари сиёсий курашлар ҳам кутиб турибди. Яъни, Нетаняху 2 март куни бўлиб ўтадиган сайловларда ҳам қатнашади.

Адлия вазирлигининг баёнотида айтилишича, Нетаняху ўзига қарши айблов хулосасини тинглаш учун Қуддус туман судига ташриф буюриши керак. Учта суд ҳайъати мазкур ишни кўриб чиқади. Нетаняху порахўрлик, ишонччи суистеъмол қилиш ва фирибгарлик айбловлари қўйилмоқда. Агар у коррупция ишида айбдор деб топилса, 10 йил ҳамда кейинги иккита айбловлар ҳам асосли деб топилса яна уч йиллик қамоқ жазоси белгиланиши мумкин.

У.ЙЎЛДОШЕВ тайёрлади

(Давоми. Бошланиш
ўтган сонда)

Кришан ЧАНДАР

“...Аммо у барибир аёл эди. Аёл эса ҳаёт учун, яшаш учун дунёга келади. Судҳа ёнидаги дарахт шохларига осилиб ўрнидан турди. Фарқидаги синдури артиб, ўзи бир пайтлар не-не умидларда қўйган никоҳ холларини сидириб ташлади.”

...Уша кун Судҳа уйга жуда кеч қайтди. Ойисининг: “Шунча вақт қаерларда қолиб кетдинг?” – дея берган саволига: “Ишхонада эдим”, – деб қўя қолди. Судҳанинг хоргин кўзлари тубида бир учкун йилтиллар, бу қора булутлар орасидан чақнаган чакмоқни эслатарди.

Ойиси бир нимани англагандек, эрига маъноли қараб қўйди. Живанрам ҳам табассумли нигоҳ билан хотинига қаради.

...Бир куни Судҳани кўргани онаси билан етаклашиб бир йигит келди. Бироқ бу сафар йигит эмас, Судҳа: “Йигит менга ёқмади” деди. Ота-она донг қотди. Лекин улар йигирма бешга кирган қизини энди бировнинг олдига солиб юбора олишмасди. Кунлар ўтди, оилар ўтди, аммо Судҳадан садо чиқмади. Эр-хотин яна икки-уч жойдан йигит топди, бироқ Судҳа “тегмайман”, деб туриб олди. Отаси топган охири куёв ҳолвачи бўлиб, ёши қирқдан ошган бир киши эди.

Уша кун яна “тасодифан” кўришганларидан Судҳа Мўтиига деди:

– Улар бугун менга бир қари ҳолвачини топишибди.

– Хўш? – Мўтий кулиб сўради.

– Мен... рад этдим.

– Чакки қилибсан, бир умр ҳолва еб маза қилардинг.

– Сенинг бошқа гапинг йўқми? – Судҳа муҳаббат тўла кўзлари билан Мўтиига қараб гапирди. Унинг овози титрар эди. – Мен ҳали сенга уйланганим йўқ-ку, нима гапим бўлсин? – деди Мўтий қизга яқинроқ келиб. Уларнинг нафаслари туташди.

– Нима бўпти? Сен ёнимдасан-ку, – деди қиз шивирлаб.

– Эртага қаерда кўришамиз? – йигит ҳам шивирлади.

– ...Қизнинг ҳансираб нафас олгани эшитилар эди.

– Котлада от пойгаси бўляпти, – деди Мўтий.

– От сотиб, от оламанми? – кулди Судҳа.

Мўтий жим бўлиб қолди.

Кейин Судҳанинг шивир эшитилди:

– “Басант” кинотеатрида зўр филм кетяпти, чораккам олтида бошланар экан...

– Чиптани мен оламан, – деди Мўтий.

– Йўқ, бу – менинг таклифим, чипта мендан. Сен бошқа кун оласан...

Уларни одамлар кинода, йўлларда тез-тез бирга кўра бошлашди. Судҳанинг кўзлари чақнар эди, ҳатто, қадам ташлашларига жозибали эди. Эгнидаги кийимларнинг матоси асил бўлмаса ҳам бичими зўр эди. Судҳанинг бирон қимматбахо тикувчи танлашга қурби етмасди. Шунинг учун ўзи қўйлак тикишни ўрганиб олди. Вақт ўтиб “мана мен” деган тикувчилар ҳам унинг олдида ип эшолмай қолди.

Судҳанинг эгнидаги ўзига жуда ярашган либосларни кўриб, офисдаги қизларга жон кирарди.

– Куёвўра қанақалар ўзи? – Қизлар бири олиб, бири қўйиб саволга тутишарди.

– Сочи кўнғироқ-кўнғироқ, кулганида оғзидан дур сочилади, – дерди Судҳа хотиржамлик билан.

– Маоши қанча экан?

– Бир минг икки юз рупия.

– Бир минг икки юз рупия?! – қизлар қичқириб юборишарди. – Бошлиғимизнинг маоши-ку.

– У ҳам бир фирманинг бошлиғи-да, – Судҳанинг фахру гурури товушларининг жарангидан ҳам сезилар эди.

– Биз ҳам бир кўрайлик қайлигингни, кўрсатсанг нима қипти, бир жойи камайиб қолмас...

– Бир куни кўрсатаман...

Бу каби кўп сўхбатлар вақт шамоллари-га қўшилиб учарди.

Судҳанинг кекса отаси армон билан дунёдан ўтиб кетди. Қиз отасининг измига кирмади. Ахир у энди ёш бола эмасди. Боз устига, уйига икки юз рупиядан олиб келаётганди.

Судҳанинг укалари бирин-кетин уйланди ва ўзлари ҳовли-жой қилиб чиқиб кетишди. Кенжа синглиси Вижай ҳам узатилиб кетди. Тўнғич қизининг уйда ўтириб қолганига куя-куя ойиси Магҳҳий ҳам чин дунёга равона бўлди. Судҳа ҳам бир неча ойдан кейин бу уйни тарк этиб, икки хонали хонадонда истиқомат қила бошлади. Судҳа котиба бўлиб олган, институтга ҳам кирган эди. Ўзи ўзига хон, кўланкаси майдон эди. Аммо у ҳануз Мўтий билан учрашиб турарди.

Мўтий ҳамон суҳсурдек йигит бўлиб, барнолигини асло йўқотмаганди. Чаккаларидан пайдо бўлган битта-яримта оқ толалар эса унга бошқача савлат бағишларди. Улар бу гал машхур Япон хиёбонидан учрашибди.

Мўтий аста ундан сўради:

– Нега менга турмушга чиқмадинг?

– Ўзинг ёқтирмагандинг-ку, – Судҳа ҳам ўша оҳангда жавоб берди.

Рад этилиш изтиробни нималигини фақат аёл қалбига билади.

Узоқ жимликдан сўнг Мўтий деди:

– Бугун қирқ ёшга тўлдик, менга турмушга чиқмаганингни пушаймон эмасмисан?

Судҳа жавоб бермади.

Уша оқшом, ўша тунни Судҳа ҳеч қачон унутмайди, чунки унинг учун тун тўқис эди, иккисининг ҳаёти тўқис эди. Гўё вақт, умр, ой ва орзулар бари бир бўлиб, Судҳа ва Мўтийни ўраб олган эди. Улар оламнинг бахт қобига қилиб кетишгандек эди.

Уларга йиллар, кейинги йиллар фақат дийдор эмас, айрилиқ ҳам ҳаёда этган эди. Яна йиллар ўтди... Бу орада Судҳанинг бошлиғи ўзгариб қолди, ўрнига бошқа одам келди. Котиба бўлгани боис у узукун бошлиғининг қош-қовоғига қараб ўтиришга мажбур эди. У бу кишини аввал ҳам қаердадир кўргандек эди, аммо қаерда кўрганини сира эслолмаётганди...

Ойнинг биринчи куни маош тарқатиб бўлингач, ходимлар уй-уйларига тарқалди, янги бошлиқ Судҳага “қол” ишорасини қилди. Сўнг буфетчани очиб, битта стакан билан бир шиша виски чиқарди. Судҳа шартта ўрнидан турди-да чиқиб кета бошлади. Бошлиқ ғоят мулоимлик билан уни тўхтатди:

– Бугун лавозимингни кўтариш учун ҳужжатларингни олиб киришганида билдимки, офисда энг узоқ ишлаб келаётган сен экансан.

Судҳа ҳеч нима демади.

– Исминг Судҳа, шунақами? – деди бошлиқ ғоят босиқлик билан: – Сен Живанрам деганининг қизи Судҳа эмасми-сан?

Судҳа ғоят жиддийлик билан деди:

– Отанинг исми жилдада ёзилган, мендан сўрашингизга ҳоҳат не?

– Ўтир-ўтир, – бошлиқ унга яна мулоимлик билан деди. – Сен мени танимадингми?

– Йўқ, – деди Судҳа.

– Отанг билан “Зиндон” маҳалласида турардинглар, шунақами?

– Ҳа.

– Бир куни уйланингни борган эдим, сени кўргандим.

– Қачон?.. Қачон?.. – тоқатсизланди Судҳа.

Кекса бошлиқ Судҳага узоқ тикилди ва аста шундай деди:

– Мен Мўтийман...

Судҳа жим бўлиб қолди.

– Сенга уйланмай катта хато қилдим, сени тушуна олмадим. Бир неча дақиқа ичида нимани ҳам била оларди киши. Мен ёш эдим, хусн шайдоси эдим. Нима ҳам дердим, айб ўзимда. Сени таний олмаган шу кўзларимда айбим. Гаваҳарни тош деб, отиб юбордим... Мени кечира оласанми? Менга турмушга чиқа оласанми? Ёшим унча катта эмас...

Мўтий сўзлар экан, Судҳа кўзларини катта-катта очиб, унга қараб турарди. Бир кўнгли, энди келдингми, жуда-жуда кеч-ку, дея шартта юзига айтгиси келди. Бироқ Судҳа унга ҳеч нарса айта олмади. Бошини столга қўйиб, хўнграб йиғлай бошлади. Мўтий унинг кўлидан тутмоқчи бўлган эди, Судҳа кўлини силтаб ташлади ва хонадан чиқиб кетди. Зинадан паства тушди.

Мўтийнинг қайта-қайта қақирганига қарамай, у чопиб кўчага чиқди. Ташқари қоронғу эди, бироқ чарақлаб турган чироклар ёғдусида унинг кўз ёшлари “йилт-йилт” этиб кўринарди. Осаф Али хиёбонига боргач, таққа тўхтади. Паркка кириб, биронта дарахт тағида ўтирсаммикан, деб ўйлади. Бироқ энди ҳеч нарсани орқага қайтара олмаглигини сезди.

Ўз вақтида қадрланмаган аёл муҳаббати кейинги изхори севгини садақадай қабул қилганини, бу ҳолат энди унга саодат эмас, хўрлик келтиришини тушунди.

...Аммо у барибир аёл эди. Аёл эса ҳаёт учун, яшаш учун дунёга келади. Судҳа ёнидаги дарахт шохларига осилиб ўрнидан турди. Фарқидаги синдури артиб, ўзи бир пайтлар не-не умидларда қўйган никоҳ холларини сидириб ташлади. Хиёбоннинг тош деворига уриб-уриб, барча чурийларини “чил-чил” қилди. Бир умр ёлғиз аёл бўлиб қолганига у энди бутунлай ишонганди.

Ҳинд тилидан
Амир ФАЙЗУЛЛА таржимаси

ТҮЙХАТ

Ўз касбининг ҳақиқий фидойиси, жонкуяр ва доимий интилувчан опа-сингилларимиз мамлакатимизнинг қатор жабҳаларида бўлганидек, алоқа тизимида ҳам кўпчиликин ташкил этади. Ана шундай соҳа ходимларидан бири – “Ўзбектелеком” АК Бухоро филиалининг стандартлаштириш ва сифат менежменти тизими бўлим бошлиғи Мадина ХАЛБАЕВАдир.

ЭЛЛИГИНЧИ БАҲОР

Унинг алоқа соҳасидаги 33 йиллик меҳнат фаолиятига назар ташлаган киши ҳозирги Жондор туманига қарашли алоқа тармоғи шаҳарлараро телефон станциясида оддий шоғирд сифатида иш бошлаганига, шундан сўнг эса ўзи севган ва астойдил меҳр қўйган соҳанинг турли босқич ва поғоналаридан аниқ мақсад сари дадил интилганига ва бу борада, баъзи бир журъатсиз ва ҳафсаласиз кишилардан фарқли ўлароқ, пировард натижаларга эришганига амин бўлади.

Бундан роппа-роса 29 йил аввал Тошкент алоқа политехникуми (ҳозирги алоқа касбхунаро коллежи)ни, кейинчалик эса Тошкент электротехника алоқа институти (ҳозирги ТАТУ)ни муваффақиятли битирган ёш мутахассис Мадинани катта ҳаёт йўли ва самарали меҳнат фаолияти кутиб турарди. Талабалининг олтин даври, ширин орзуларга тўлиб-тошган тақрорланмас лаҳзалари ўзгача-ю ҳақиқий ҳаёт дарсхонаси бошқача экан. Муҳими, ўрта махсус таълим даргоҳи ва олий ўқув юртида олган назарий билим ва амалий кўникмалари малакали мутахассис М.Халбаевага ҳамон асқотиб келмоқда.

айнан стандартлаштириш ва сифат менежменти тизимида ишлаётган мутахассислар зиммасига ҳам юксак масъулият юклаши бор гап. Шу жумладан, ҳиқоямиз қахрамони Мадина Халбаева зиммасига ҳам. Буни тажрибали соҳа мутахассиси бошчилигидаги айнан бўлимда кейинги пайтда эришилаётган ижобий кўрсаткич ва натижалардан ҳам билиб олиш қийин эмас.

Орадан ўтган давр, хусусан, кейинги 3-4 йил ичидида мамлакатимизнинг турли тармоқларида рўй берган улкан ўзгаришлар табиийки ахборот-коммуникация технологиялари соҳасини ҳам четлаб ўтгани йўқ. Тезкор давр шиддати эса қайси жабҳада фаолият олиб боришидан қатъи назар ҳар битта юртошимиздан ўз танлаган соҳаси ривожига истиқдими-йўқми шахсий ҳисса қўишни тақозо этади. Ушбу ҳаётини ҳақиқат турли корхона ва ташкилотларда

Фидойилик, ўз-ўзига ва кўл остидагиларга юқори даражадаги талабчанлик, иш вақтидан унумли фойдаланиш, айнаи чоғда эса хушмуомалалик ва меҳрибонлик... Бу ижобий фазилатлар Мадина Халбаеванинг бутун меҳнат фаолияти ва мазмуни қатъи назар ҳамкасблари орасида ҳурмат ва эътибор қозониб, соҳа раҳбарлари назарига тушяпти. Унинг “Ўзбектелеком” АК Бухоро филиалида 2-тоифали муҳандис сифатида иш бошлаганига ҳам 20 йил бўлибди.

Мадина Халбаева устоз-шоғирд анъанасига риоя қилган ҳолда ўзининг билим ва кўникмаларини ёшларга етказишга алоҳида аҳамият беради. Ва бунинг натижаси ўлароқ ҳозирги кунда унинг шоғирдлари филиалининг бўлим ва боғламаларида етакчи вазифаларда фаолият кўрсатиб келмоқда.

Бугун феврал ойининг 21 санаси – Мадина Халбаеванинг таваллуд кунини. Узининг 50-баҳорига пешвоз чиққан Мадина волидаи муҳтарамаси Тошгул ая, меҳрибон жигарлари – Канат, Мақсад, Малик ва Малика, жондан азиз қизи Асал, қолаверса, қадрдон жамоадошлари, шоғирдлари дил изҳорларидан, қайноқ меҳрларидан шукронада. Биз ҳам ўз ишининг ҳақиқий фидойиси Мадина Халбаевани муборак ёши билан кутлаб, кейинги фаолияти ҳам бардавом ва самарали бўлишини тилаймиз.

Асқар ИСТАМОВ,
“Xabar”нинг Бухоро виллоятидаги мухбири

Шундайлар бор бўлсин!

АҲИЛ ЖАМОА САРДОРИ

Шоназар Курёзовнинг “Ўзбектелеком” АК Хоразм филиали Кўшкўпир телекоммуникациялар боғламасига раҳбарлик қилаётганига тўққиз йил бўлди. Бу давр мобайнида боғламада кўплаб ишлар амалга оширилди.

Жумладан, мижозларнинг керакли рақам билан тез ва сифатли боғланиши, жаҳоннинг исталган нуқтасига бир зумда уланиши, сервис хизматлари, яъни телефон рақамига парол қўйиш, рақамни аниқлаб бериш, конференцалоқа ҳамда IPTV ва FTТ хизматлари кўрсатишда жамоа аҳли бор билим ва тажрибаларини ишга солиб меҳнат қилишяпти. Улар тумандаги мавжуд 24та телефон станцияси абонентларига сифатли телекоммуникация хизматларини кўрсатишаётир.

Бугун Кўшкўпир тумани маркази ва маҳалаларида 7700га яқин рақамли ZTE, қишлоқларда 400га яқин рақамли STM русумли замонавий АТС ишлаб турибди. Шунингдек, Гулистон,

Хоразм, Бўрлоқ, Хайробоод ва Ўртаёп қишлоқларига куёш электр станциялари ўрнатилган. Бу ишларни амалга оширишда Ш.Курёзов бошлиқ жамоанинг хизматлари катта. Натижада аҳолига сифатли хизмат кўрсатилиб, даромадлар ошиб борапти.

Шоназар Курёзовнинг кўплаб шоғирдлари ўзи билан бир сафда меҳнат қиляпти. Улардан О.Раҳимов, А.Давлетов, Г.Исмоилова, Қ.Хусайновлар, айниқса, ҳар ишда фаол. “Шухрат” медали соҳиб Шоназар ака ва жамоа ҳаракати билан боғлама ҳудудида иссиқхона ташкил этилган. Айна пайтда у ерга экилган кўчатлар барқ уриб ўсяпти. Ҳадемай жамоа аҳли эртаги помидор, бодринг каби маҳсулотлардан баҳраманд бўлишадди.

— Ўтган йилмиш жамоамиз учун баракотли келган эди, — дейди Шоназар ака биз билан суҳбатда. — Бу йил ютуқларимиз салмоғини янада ошириш ниятидамиз.

Давлатбой ЖУМАОБОВ,
фахрий алоқачи

ФАРМОН ВА ИЖРО

“СЕНСОРИКА”: БИЗ БИР ҚАДАМ ОЛДИНДАМИЗ!

Ўтган йили ёзда Озарбайжонга қилган сەъҳатимиз чоғида Боку шаҳрининг барча катта кўча ва хиёбонларидаги “Бакутелекомдан текин Wi-Fi” деган юзлаб реклама баннерларига ҳавасим келганди. Ҳар бир кафе ёки дўконда, фавворалар майдонида, музейлару кутубхоналардаги бепул Wi-Fiдан фақат озарбайжонликлар эмас, балки барча меҳмонлар ҳам фойдаланиш имкониятини кўриб, ҳавас қилгандик. Мана ўша орзуларимиз Навоий виллояти марказида рўёбга чиқадиган бўлди. Биз бир қадам олдиндамиз!

Гап шундаки, Ўзбекистон Республикаси инновацион ривожланиш вазирлиғи томонидан 2019 йилда ўтказилган “Ўзини ўзи қоплаш асосида лойиҳалаш бўйича грант танлови”да “Сенсорика” МЧЖ жамоаси ўзининг янги лойиҳаси билан иштирок этиб, ғолибликни қўлга киритди.

— Танловда республикамизнинг турли ҳудудларидан 186та компания лойиҳалари билан иштирок этди ва фақат уларнинг 15таси ғолиб бўлди, — дейди жамият раҳбари Норбек Арзиев. — Ғолиблар орасида биз ҳам борлигимиздан хурсандимиз. Унда ўзимизнинг “Навоий шаҳрида Wi-Fi зоналарини ташкил этиш” номили бизнес лойиҳамиз билан иштирок этдик ва танловнинг 1 миллиард сўмлик грант маблағини ютиб олдик. Энди ажратилган ушбу маблағ ҳисобига Навоий шаҳридаги туризм салоҳияти ривожланган ҳудудларда, бозорлар ва савдо нуқталари ҳамда бошқа барча гавжум жойларда 500дан зиёд бепул Wi-Fi зоналарини ташкил этамиз. Ҳозирги кунда лойиҳанинг асосий инфратузилмаси тайёрланиб, кўплаб нуқталарда бепул Wi-Fi зоналари ишляпти. Лойиҳадан қўзланган асосий мақсадимиз Навоий шаҳрида замонавий интернет тармоғини ривожлантиришга эришиш, хавфсиз интернет тармоғига уланиш ва ёшларни ҳам шунга кенг жалб этишдан иборат.

Навоий шаҳрида Wi-Fiга уланиш учун телефон рақамингизни кўрсатсангиз ва келган SMS кодни териш орқали интернетга уланасиз!

Олинган код билан Навоий шаҳрининг SENSORIKA Wi-Fi тармоғи чиқиб турган жойларида уланишингиз мумкин. Ягона олинган код барча нуқталарда ишляпти.

Биринчи босқичда тест учун манзиллар танлаб олиниб, жами 40та нуқтада 400та Wi-Fi қурилма ўрнатилди. Ҳозир Ёшлар хиёбони, “Технопланета”, “Горден Хаус”, МУМ, Торобий кўчасидаги “Янги ҳаёт” уйлари, “Макро” ва “Инденним” савдо дўконларида бепул Wi-Fi зоналари ишга туширилди.

Иккинчи босқичда яна 400га яқин Wi-Fi қурилмалари ўрнатилди. Ҳар бир қурилма 100 метр радиусга Wi-Fi тарқатади. Бу HOTSROT дастури Президентимизнинг 2018 йил 3 февралдаги “Ўзбекистон Республикаси туризм салоҳиятини ривожлантириш учун қулай шартнолар яратиш бўйича қўшимча ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида”ги фармони талабларини бажаришга қаратилган. Бу дастурнинг афзаллиги шундаки, унда SMS орқали меҳмонларни авторизация қилиш ва ҳар бир чиқишлар ҳақидаги маълумотларни сақлаб қолиш мумкин.

Маруса ҲОСИЛОВА,
“Xabar”нинг Навоий виллоятидаги мухбири

Ўтганларнинг охираати обод бўлсин

“Электромангнит мослашув маркази” давлат унитар корхонаси жамоаси Сирдарё виллояти Электромангнит мослашув хизмати 1-даражали радиооператори Абдор Меҳмоновога отаси **АББОСХОН МЕҲМОНОВ**нинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради

“Матбуот тарқатувчи” АК Кузатов кенгаши ва жамоаси компаниянинг Наманган виллояти “Матбуот тарқатувчи” шўба корхонаси директори Холисхон Мамадалиевага волидаи муҳтарамаси

ЗОҲИДАХОН аянинг
вафоти муносабати билан ҳамдардик билдиради.

Наманган виллоят “Матбуот тарқатувчи” ШК жамоаси корхона директори Холисхон Мамадалиевага онаси **ЗОҲИДАХОН аянинг**
вафоти муносабати билан таъзия изҳор қилади.

16 "ХАВАР"ГА ХУШ КЕЛИБСИЗ!

ТАРБИЯ ОИЛАДАН БОШЛАНАДИ

— дейди техника фанлари доктори,
профессор Нейматилла Мўминов

Ҳасби ҳол:

Нейматилла МЎМИНОВ 1940 йилнинг 1 мартида Тошкент шаҳрида таваллуд топган. Мактабни олтин медал билан тамомлаб, 1957 йили Тошкент политехника институтига ўқишга кирди. 1962 йили институтни муваффақиятли тугаллаб, дастлабки меҳнат фаолиятини Тошкент экскаватор заводида муҳандис-конструкторликдан бошлаган қаҳрамонимиз кейинчалик анчагина нуфузли идораларда ишлади, ўқиди, изланди ва қатор ютуқларни қўлга киритди.

58 йиллик меҳнат фаолиятининг 10 йилини Тошкент ахборот технологиялари университетида маънавий-маърифий ишлар бўйича проректор вазифасида ўтказган Нейматилла ака қатор китоблар муаллифи ҳамдир.

Рафиқаси Лола опа Мўминова педагогика фанлари доктори, профессор. Уларнинг икки нафар фарзанди, етти нафар набиралари бор.

— Нейматилла Абдуллаевич, аввало, қўтлуг 80 ёшни қарши олаётганингиз билан самимий табриқлаймиз. Дайтинг-чи, ўтган йиллар давомида муҳандислик, педагогик, журналистик фаолиятни бирга олиб бориш сизга оғирлик қилмадими?

— Аксинча, улар бир-бирини тўлдириб борди. Тўғриси айтсам, мен мактабда ўқиб юрган пайтимдаёқ кўп китоб ўқир, ҳаётдаги турли ўзгариш ва дунёвий воқеаларни синчиклаб кузатар, мактабдошларимнинг бу воқеаларга муносабатини билишга қизиқар эдим. Уларнинг фикр-мулоҳазаларини ёзиб олиб, мактаб деворий газетасида акс эттирдим. Мактабимизда бундай деворий газеталар учта эди. Кейинчалик ёзган мақолаларимни республика миқёсида чоп этиладиган газеталар таҳриратларига юбора бошладим. Лекин техникага бўлган қизиқишим устун келиб, шу соҳани танладим.

Журналистика соҳасидаги интилишларим ўзининг ижобий самарасини берди, албатта: кейинчалик ҳам долзарб мавзудаги қатор танқидий, таҳлилий мақолаларим республика газеталарида, илмий мақолаларим иттифоқ миқёсидаги журналларда чоп этилди, диссертациялар ёздим. 1991 йили Россия Халқаро муҳандислик академияси, 1992 йили Украина технология академияси, 1994 йили Россия Халқаро Гермес академияси, Россия Халқаро бизнес академиялари академиклигига сайланишимда ёза олиш қобилиятим кўл келганини ҳамма вақт мамнуният билан таъкидлайман.

— Фарзандларингизда ёза олиш қобилиятини шакллантириш учун нималарга эътибор бериш керак, деб ўйлайсиз?

— Бу борада ота-оналардан фарзанд тарбияси учун алоҳида эътиборлари талаб этилади. Яъни, бирор воқеа ҳодиса юзасидан боланинг фикрини сўраш, агар қисқа фикр билдирса тўлдирин, сўнгра қоғозга туширишини сўрамоқ керак. Шунда бола атрофидаги бўлаётган воқеаларга эътибор қаратган ҳолда мулоҳаза қилишни ўрганади. Уни қоғозга битишни ўргатиш орқали болада ёзма қобилияти шаклланади. Бунинг учун ота-онанинг ўзи мулоҳазакор, боласининг

тақдири учун эътиборли, маънавиятли бўлмоғи лозим.

— Инсон феъл-атворида маънавиятни шакллантиришда одобнинг ўрни қай даражада аҳамиятга эга сизнингча?

— Биз маънавият ҳақида гапирганда "таълим-тарбия" иборасини кўп ишлатимиз. Менимча, бу иборани "тарбия-таълим" тарзида ўзгартириш керак. Чунки тарбия бўлмаган жойда таълимнинг кучи сезилмайди. Кўпинча телевизордаги кўрсатувлар, радиоэшиттиришларда, одамлар орасида ўқувчи ва талабалар тарбиясизлигида ўқитувчиларни айблашди. Лекин ўқувчи ёки талаба оиласида, маҳалласида олмаган тарбияни билим олиш жараёнида олиши жуда қийин. Шунингдек, бола одобни, аввало, ота-онасидан ўрганади, қолаверса, бу борада адабиётнинг ўрнини алоҳида таъкидламоқчиман. Зеро, улуг ўзғувчи Абдулла Қаҳҳор "Адабиёт атомдан кучли" дея адабиётга таъриф берганида нақадар ҳақ бўлганлигини бугун ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турибди. Мутахассислиги қандай бўлишидан қатъи назар адабиётни севадиган, кўп китоб ўқийдиган, ўқиганларини ўқиб, ҳаётга татбиқ этадиган инсонлар одобли, маънавиятли бўлишади. Улар бировга ёмонлик қилмайдилар, қўлидан келганича бошқаларга кўмак берадилар.

Бугун инсонга одоб бериш, маънавиятли қилиш учун 2-3 соатлаб маъруза ўқининг фойдаси йўқ. Тингловчи маърузангизни узоғи билан 20 дақиқа эшитишди, сўнг бошқа ўй-хаёллар билан ўтиради. Шунинг учун бу муҳим масалага ота-оналар, мактаб жамоаси, маҳалла фаоллари, ички ишлар ходимлари комплекс ёндашмоқлари лозим. Шундагина биз маънавиятли куч

ли инсонларни тарбиялай оламиз. Ана шундай инсонлар зиммаларига топширилган вазифани виждонан бажаришади ва пировардида юрт ривожланади, мамлакат тарваққий этади.

— Оилангиз ҳақида ҳам гапириб берсангиз.

— Рафиқам Лолахон билан икки нафар фарзандни тарбияладик. Қизимиз Наргиза невропатолог шифокор, тиббиёт фанлари номзоди. Тўрт нафар фарзанднинг онаси. Даврон ўғлимиз алоқачилик касбини танлади. Етти нафар неварамиз бор. Улардан Миразиз Вестминистер университетини тамомлади, инглиз тили бўйича мутахассис. Мирафзал Тошкент ахборот технологиялари коллежини тугатиб, айни пайтда Москва техника университетиде таълим оляпти. Сардор Тошкент ахборот технологиялари университети, Сарвар эса Турин политехника институтини тугатди. Қолганлари мактаб ўқувчилари, энг кенжамиз Сафияхон энди беш ойлик бўлди.

— "Xabar" ўқувчиларига тилакларингиз.

— "Xabar" менинг энг сеvimли газетам. Газета таҳририяти билан ҳамкорлик қила бошлаганимга анча йиллар бўлди. Унда қатор мақолаларим чоп этилди. Газета ўқувчиларига мустаҳкам соғлиқ, кўп ютуқлар тилайман. Улар ҳам соҳамизнинг ягона газетаси "Xabar"ни мен каби қизиқиб ўқисин. Уни ўзларига доимий ҳамроҳ қилиб олишсин.

— Мазмуни суҳбатингиз учун раҳмат. Сизга ҳам узоқ умр тилаймиз.

Муборак МИРКАМОЛОВА
суҳбатлашди

Xabar

МУАССИС:

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ ВА
КОММУНИКАЦИЯЛАРИНИ
РИВОЖЛАНТИРИШ ВАЗИРЛИГИ

Бош муҳаррир
Абдуғани АБДУРАҲМОНОВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Шухрат СОДИҚОВ (Ҳайъат раиси), Назиржон ҲАСАНОВ,
Коммуна ИРИСБЕКОВА, Тўлқин ТЕШАБОЕВ,
Лутфилло ТУРСУНОВ (Бош муҳаррир ўринбосари),
Усмолжон ЙЎЛДОШЕВ (масъул котиб).

Таҳририятга келган қўлёзма ва суратлар эгаларига қайтарилмайди.
Муаллифларнинг фикрлари таҳририят фикридан фарқлангани мумкин.
Нашримиздан кўчириб босилганда "Xabar"дан олинганлиги кўрсатилиши шарт.

Газетани тайёрлашда интернет материалларидан ҳам фойдаланилади.
Баҳоси келишилган нарҳда.

МАНЗИЛИМИЗ:

100000, Тошкент шаҳри,
Амир Темур 1-тор кўчаси, 2-уй
(мўлжал: Олой бозори).
Телефонлар: 71-234-18-59, 71-234-18-31,
факс: 71-234-17-91. E-mail: info@xabar.uz

Обуна индекси — 228.

Газета таҳририят компютер
базасида терилди ва саҳифаланди.
Дизайнер: Аслидин БЎРИЕВ.
Навбатчи: Муборак МИРКАМОЛОВА.

ISSN 2010-6424

Босишга топширилди — 23.00.
Босишга топширилиш вақти — 24.00.

Газета Ўзбекистон матбуот ва
ахборот агентлиги томонидан
0016 рақами билан 2013 йил
23 июлда рўйхатга олинган.

Газета
ҳафтанинг
жума куни
чиқади

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик
компанияси босмахонасида чоп этилди.
Манзил: Тошкент шаҳри,
"Буёқ Турон" кўчаси, 41-уй.

G-257 сонли буюртма.
Офсет усулида босилди.
Қоғоз бичими А-3, ҳажми 4 босма табоқ.
Адади: 4835 нусха.

Вилоят
муҳбирлари:

Андижонда
226-47-80

Бухорода
(99)854-7305

Жиззақда
(94) 199-95-64

Наманганда
(91) 353-71-25

Навоийда
225-91-10

Нукусда
554-35-45

Самарқандда
(91)557-84-44

Термизда
(91)235-88-68

Тошкентда
234-18-59

Урганча
(97) 211-65-05

Фарғонада
244-18-05

Қаршида
(93)931-08-99